ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI

FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

14 октябрь, сешанба 1997 йил №120 (470)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш мажмуининг йиғилиши бўлди. Уни Бош вазир ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д. Ғуломова бошқарди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш котибиятларининг ўтган 9 ой мобайнидаги фаолияти, хотин-қизлар ва ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш бўйича олиб борилаётган ишлар, «Инсон манфаатлари йили» дастурининг мажмуа тасарруфидаги ташкилотлар томонидан бажарилиши якунлари муҳокама этилди. Жумладан, кам таъминланган, кўп болали оилаларни, кекса ва ногиронларни ижтимоий муҳофаза қилиш, ёшларни тарбиялаш, хотин-қизларни иш билан таъминлаш борасида ижобий натижаларга эришилди.

Шу билан бирга хотин-қизлар ўртасида ҳуқуқий маданиятни янада ошириш, оилани мустаҳкамлаш, балоғатга етмаганлар ўртасида олиб борилаётган тарбиявий ишлар кўламини кенгайтириш зарурлиги таъкидланди. Бу борада «Аёл ва ҳуқуқ» минтақавий семинарларини ташкил этиш мақсадга мувофиқ эканлиги қайд этилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «ТОВАРЛАР (ИШЛАР, ХИЗМАТЛАР) ЭКСПОРТИНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Ташқи савдо фаолиятини эркинлаштириш бўйича чора-тадбирларни янада яхшироқ амалга ошириш, экспорт-импорт операцияларини тариф ва нотариф бошқариш усулларини тартибга солиш, экспорт маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтиришни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Товарлар (ишлар, хизматлар) экспортини рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Фармони қабул қилинди.

Фармонга мувофиқ, республиканинг экспорт салоҳиятини ўстиришни таъминлаш масаласини ҳал эта бориб, 1997 йил 1 ноябрдан бошлаб, товарларнинг (ишлар, хизматларнинг) барча турига экспорт божхона божлари, шунингдек, махсус маҳсулот турларининг кичик бир гуруҳини истисно этганда, товарлар (ишлар, хизматлар) экспортини лицензиялаш бекор қилинади.

Рақобатбардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтириш иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларидан бири эканини ҳисобга олган ҳолда, 1997 йил 1 ноябрдан ўзи ишлаб чиққан товарларни (ишлар, хизматларни) эркин муомаладаги валютага экспорт қиладиган корхоналар учун қўшимча имтиёз ва преференциялар бериш жорий этилади.

Хусусан, харидорларга хизмат қиладиган ваколатли банкларнинг кафолати бўлган, амалдаги қонунчиликда кўзда тутилган валюта тушиши муддатларига риоя қилинган ҳолда, бу корхоналарга ўз маҳсулотини олдиндан пул олмасдан ва аккредетив очмасдан экспорт қилиш ҳуқуқи берилди.

Маҳсулот ички бозор нархларидан арзон нархларда экспорт қилинган тақдирда корхоналар учун солиқ олинадиган база экспорт маҳсулотини сотишдан тушган амалдаги нарх билан ҳисоб-китоб қилинади.

Экспорт қилинаётган товар улуши маҳсулотни сотишнинг умумий ҳажмининг 30 ёки ундан кўпроқ фоизини ташкил этса, улар учун даромад солиғи ставкаси амалдаги ставкага қараганда икки баравар камайтирилади.

Фармондаги ўз маҳсулотини МДҲ мамлакатларига эркин муомаладаги валютада экспорт қилаётган корхоналар 1998 йил 1 январдан бошлаб акциз солиғи ва ҳукуматлараро битимларда бошқа жиҳат кўзда тутилмаган бўлса, қўшимча қийматга солинадиган солиқдан озод қилиниши ҳақидаги қарор маҳсулотини экспорт қиладиган корхоналар учун мақбул шарт-шароит яратиб беришга қаратилган ғоят муҳим рағбатдир.

Белгиланган имтиёзлар аниқ йўналишга эга бўлиб, экспортга юксак даражада ишланган тайёр маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхоналарни рағбатлантириш учун қабул қилинган. Шунинг учун ҳам кўрсатилган имтиёз ва преференциялар савдо-воситачи ташкилотларга, шунингдек хом ашё ресурсларини (рангли ва қимматбаҳо металлар, қора металлар прокати, нефть, табиий газ, пахта толаси ва линт) экспорт қиладиган ишлаб чиқариш корхоналарига жорий этилмайди.

Фармонга мувофиқ, ташқи бозорларни маркетинг тадқиқотлари билан таъминлаш ҳамда ишлаб чиқарилган маҳсулотни реклама қилиш мақсадида ўз маҳсулотини экспорт қиладиган мулкнинг барча шаклидаги ишлаб чиқариш корхоналарига хорижда савдо уйлари ва ваколатхоналар очиш ҳамда уларга консигнация шартларида товарлар етказиб беришга рухсат этилади.

Ўзбекистондаги товар ишлаб чиқарувчилар манфаатини ҳимоя қилишни таъминлаш, улар ишлаб чиқарган маҳсулотни ички бозорда рақобатбардошлилигини ошириш учун шароит яратиш мақсадида импорт божхона божлари қайта кўриб чиқилиб, бу божларнинг янги, унификация қилинган ставкалари тасдиқланди. Бу ҳолда Ўзбекистон Республикасининг «Божхона тарифи ҳақида»ги Қонунига мувофиқ 1998 йил 1 январдан бошлаб божхона божлари товарнинг (ишлар, хизматларнинг) божхона қийматидан келиб чиқиб ҳисобланиши эътиборга олинган.

Экспорт-импорт операциялари билан шуғулланаётган корхона ва ташкилотларни ахборот билан таъминлашни яхшилаш мақсадида манфаатдор вазирлик ва идораларга шу йилда давлат ташқи савдо статистикаси маълумотларини йиғиш ва ишлаш тизимини такомиллаштириш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш топширилган.

Фармонда экспорт-импорт операцияларини тариф ва нотариф йўли билан бошқаришнинг барча меъёрлари, шунингдек экспортга маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтиришни рағбатлантириш бўйича чора-тадбирлар акс этгани муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорларининг илгари қабул қилинган айрим қоидалари ўз кучини йўқотади.

ХОРАЗМГА НУР ЁҒДИ

Хоразм вилояти пахтакорлари республикада биринчи бўлиб давлатга пахта топшириш буюртмасини бажардилар. Ватан хирмонига 290 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширилди. Ҳосилдорлик вилоят бўйича ўртача 23 центнерни ташкил этди.

Бу улкан ғалабани қўлга киритишда Шовот, Хонқа, Хива, Қўшкўпир, Урганч ва Боғот туманлари заршунослари катта ҳисса қўшдилар.

Бу йил вилоят деҳқонлари қарийб 200 минг гектар майдонда пахта етиштирдилар. Баҳорги экиш ишлари ниҳоятда қулай фурсатларда ўтказилди. Анча майдонга чигит пленка остига экилди. Лекин менинг кузатишимча одатдаги усулда экилган майдонлардаги ғўзалар ривожи ҳам ёмон бўлмади. Оллоҳ Таолонинг нури ёғдими, билмадим, экинларни парваришлаш даврида иссиқлик, об-ҳаво қулай келди. Озроқ муддат сув тақчиллиги сезилди. Лекин Хоразм деҳқонининг тажрибакорлиги, маҳорати олдида бундай қийинчиликлар ҳеч нарса бўлмай қолди. Кутилганидан ҳам зиёд ҳосил етиштирилди.

Вилоятнинг кўпгина хўжаликларида 20 августдан анча олдин пахта йиғим-терими бошланиб кетди. Қариялар бунақаси яқин орада бўлмаганини айтишади. Сентябрь ойининг дастлабки кунларидан бошлаб меҳнатга лаёқатли барча ёшдагилар пахтазорга отландилар. Бирин-кетин пудратчилар, бригадалар, хўжаликлар марраға ета бошладилар. Энг қувончлиси шундаки, мутахассисларнинг фикрларига қараганда бу йилги пахта сифати ниҳоятда юқоридир.

Шовот тумани пахтакорларининг ғайрат-шижоатига юртбошимиз ҳам юқори баҳо бердилар. Улардан кейин Хонқа тумани деҳқонлари карвонда дадил бормоқдалар. Бугунги кунда Хоразмнинг қайси қишлоғига борсангиз ҳам тўй-тантана устидан чиқасиз. Режа бажарилганлиги тўғрисида хушхабарлар кетидан тўйлар бўляпти. Хивамизнинг 2500 йиллиги тўйига ҳам тараддуд ниҳоясига етказилмоқда.

Ҳа, Хоразм меҳнат аҳли яна бир бор ўзининг нималарга қодирлигини намойиш этди. Қадим заминга ёғилаётган нур юрт тўкинчилиги, бахт-саодатидан дарак беради.

Шихназар АҲМЕДОВ

Суратда: Хоразм вилояти Қўшкўпир туманидаги Отавой Жуманиёзов номли жамоа хўжалиги пудратчилари (чапдан) Зулхумор Раҳматиллаева, Ҳамро Раҳматиллаев, хўжалик бошқаруви раиси Шодлик Раҳимов, бригада бошлиғи Искандар Султонов ва теримчи Санобар Абдуллаева ўзаро суҳбатда.

Р.Жуманиёзов (ЎзА) олган сурат

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон Лотин Америкаси мамлакатлари бўйлаб сафар қилмоқда. У дастлаб Венесуэлада бўлди. АҚШ нефть маҳсулотларининг асосий қисмини шу мамлакатдан харид қилмоқда.

***

Белгияда полиция хизмати билан ҳуқуқий тизим бирлаштирилишига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Аҳолининг ўринли эътирозларидан кейин бу икки ташкилотни бирлаштиришга қарор қилинган эди.

***

Белоруссия пойтахти Минскда аҳолининг ижтимоий-иқтисодий хаёти оғирлашганига қарши норозилик намойиши бўлди. Унда икки мингга яқин киши қатнашди. Намойиш ташкилотчиларидан айримлари қўлга олинди.

***

Афғонистонда толиблар мамлакат шимолидаги Тошқўрғон шаҳрини ҳам бой бердилар. Шундай қилиб улар сентябрь ойидан буён эгаллаган мамлакат Шимолий қисмидаги мавқеларнинг ҳаммасини қўлдан чиқариб қўйдилар.

***

Польшада хавфсизлик хизматчилари бундан буён асосан 8 соат ишлайдилар. Об-ҳаво ёмон шароитларда эса 6 соатлик иш куни билан кифояланадилар.

***

Германиянинг «Сименс» концерни иккинчи жаҳон уруши йилларида мажбуран ишлатилган кишиларга товон пули тўлашдан бош тортмоқда. Уруш йилларида фашизм мажбуран ишлатган 10 миллион кишидан ҳозир 1 миллионга яқини тирик қолган холос.

***

Ҳиндистон билан Россия харбий ҳамкорликни бундан буён ҳам давом эттиришга келишиб олдилар. Ҳиндистон шунга биноан яқин ўртада Россиядан иккита ҳарбий кема харид қилади. Ҳиндистон кейинги 10 йил мобайнида Россиядан ҳаммаси бўлиб 3 миллиард Америка доллари қийматига эга бўлган ҳарбий техникаларни сотиб олди.

***

Аргентинанинг йўловчи тайёраси ҳалокатга учради. Оқибатда 74 киши нобуд бўлди. Об-ҳаво шароитининг оғирлиги шундай фожеага олиб келди.

***

Мексикада ўтган ҳафтада рўй берган кучли бўрон оқибатида катта талофат кўрилганлиги қайд этилмоқда. Бунинг натижасида қанча киши нобуд бўлганлиги ҳозирча аниқ эмас.

Жаҳон матбуот агентликларининг материаллари асосида.

КАРВОН ОЛДИДА

«Пойгага тушар кўп киши, ғолиб чиқар бир киши» деганларидек, ҳамма баравар ғолиб бўлавермайди. Бу гал омад 1-бригадага кулиб боқди.

- Ҳалоли бўлсин. Хўжаликнинг салкам ўн фоиз пахтасини етказиб берадиган бригада. 40 гектар майдондан 29 центнердан пахта етиштириб, яна суръатни бўшаштирмаяптилар. Жами хирмонлари 145 тоннадан ошиб кетди,-деди эл.

1-бригадага У.Магдиев бошчилик қилади. Унинг бошчилигидаги жамоа учун аҳил, ҳамжиҳат меҳнат дил амридир. Бу ерда ҳамма ўз ишини билиб қилади. Бибираба Орипова, Гулбаҳор Искандарова, Гулнора Боймирзаева Қувониш Абдужабборов каби илғор теримчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Улар мавсум бошидан буён хирмонга 3,5-4 тоннадан пахта териб тўкишга улгурдилар. Шунга яраша даромадлари ҳам яхши бўляпти.

- Биз ҳар бир гектар ердан яна 6 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, ҳосилдорликни 35 центнерга етказишга аҳд қилдик,-дейди бригадир. - Бунга асосимиз бор. Далада ҳосил ҳали мўл. Энди 50 минг сўмлик пул мукофотлик бўлишимиз аъзоларимизнинг бахти. Бундан руҳланиб, илғорликни ҳамиша қўлдан бой бермаслик учун курашишга интиламиз.

2- ўринда йиллик режани бажарган Б.Жўраев бошлиқ 7-бригада аъзолари эса 30 минг сўмлик совринни қўлга киритдилар. Куни кеча учинчи ўринга даъвогар ҳам аниқ бўлди. Уста пахтакор Ҳ.Қосимов бошлиқ бригада аъзолари 15 минг сўмлик пул мукофотининг эгаси бўлишди. Зубайда Жонзоқова, Манзура Қолдиқораева, Шароф Айтенов каби чапдаст чевар теримчилар меҳнати баракали бўлмоқда. Негаки, хўжаликда бу йил аҳолини уюшқоқлик билан теримда иштирок этаётгани боис, пахта териш машиналари қўшни хўжаликларга ёрдамга берилди. Қўл кучи билан ҳам кунига ўртача 40-42 тоннадан, ёки бўлмаса хўжаликда кунлик ўсишнинг 2-2,3 фоизи миқдорида пахта тайёрланмоқда.

- Хўжалигимизда теримчиларни рағбатлантиришга катта аҳамият беряпмиз,-дейди хўжалик касаба уюшмаси қўмитаси раиси Ҳамза Мингжасаров. Кунлик норма 70 килограмм қилиб белгиланган. Нормани бажарганларга 1 килограмм ўсимлик мойи арзон баҳода берилади. Агар теримчи 105 килограмм пахта терса, ўз-ўзидан маълумки, у 1,5 килограмм миқдорида ўсимлик мойи олиш имконига эга бўлади. Бундан ташқари теримчиларга ҳар бир килограмм терган пахтаси учун 3,5 сўмдан ҳақ вақтида, ҳар беш кун якунида тўлаб борилаётир.

Биз йиғим-теримни асосан ўз кучимиз билан олиб боряпмиз. Чиноз туман ҳунар лицейи талабалари ва Зангиота туман солиқ инспекцияси ходимларидан бошқа ёрдамчи йўқ. Хўжалик ҳудудидаги 35,12,47,19-ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ҳам яқиндан кўмаклашмоқдалар. Мактабларга терган пахтаси учун 10 фоиз устама ҳақ тўланиб, у мактаб жамғармасига ўтказилади. Бундан мактаб маъмурияти таъмирлаш мақсадларидан фойдаланади. Октябрь ойининг биринчи беш кунлигида мактаблар орасида ғолиб чиққан С.Раҳимов номли 19-мактабга битта қўй мукофоти берилди. Улар ўртасидаги мусобақа якунлари бўйича рағбатлантириш ишлари давом эттирилаверади,- дейди Ҳамза Мингжасаров.

Чиноз туманидаги Собир Раҳимов номли жамоа хўжалиги пахтакорлари марра сари тобора яқинлашмоқдалар. 15 октябрга қадар йиллик режани уддалашга қатъий қарор қилинган. Бунинг учун ялпи сафарбарлик таъминланмоқда. Суръат пасайтирилмаяпти.

Ҳ.СУЛАЙМОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Америка технологияси асосида

Сурхондарё. Шербоддаги Хўжайикон туз кони меҳнаткашлари кучи билан ҳар куни 300 тонна ош тузи ишлаб чиқарилаяпти.

Америка технологияси асосида қадоқланаётган Хўжаикон тузи энди йодланган ҳолда истеъмолчиларга етказиб берилмоқда. Бунда Жовди Нормаматов бошлиқ қадоқлаш цехи аъзоларининг хизматлари катта бўляпти. Ҳозир Хўжаикон ош тузи мамлакатимизнинг барча шаҳар ва қишлоқларида сотилмоқда.

«Тошкент» биржасида

«Тошкент» республика қимматли қоғозлар биржасида бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 10 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар ўзларининг 122,3 мингта акцияларини сотиб 20,9 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Шу савдода «Фарғона сунъий чарм заводи» жамияти катта самарадорликка эришди. Улар ҳам 10,9 миллион сўмлик 109,1 мингта оддий акцияларини сотилишига эришдилар. Брокерлик идораларидан 19 таси яхши фаолият кўрсатди. Йил бошидан 952 та ҳиссадор жамиятлар 4346,4 мингта акцияларини сотиб, 1805,1 миллион сўмлик маблағга эга бўлишди. Умуман савдолар кутилган натижаларни бермоқда.

Пешқадамлар ҳақида ҳикоялар

УЗОҚНИ КЎЗЛАЁТГАНЛАР

Қорақалпоғистон республикасида ҳам пахта йиғим-терими энг муҳим ва ҳал қилувчи паллага қадам қўйди. Ҳозир Оролбўйи минтақасининг барча жойларида 310 минг тонналик хирмон бунёд этиш ҳаракати авж олиб кетган. Катта пахта хирмони яратишдек умумхалқ курашининг олдинги сафида Элликқалъа тумани бормоқда.

Элликқалъа... Бу ном аслида кўп ва хўп воқеаларни, бой тарихни, бобокалонларимиз бунёд этган қадимий қалъаларни, осмонўпар иншоотларни англатади. Фикримизнинг исботи сифатида Хоразм шоҳларининг дастлабки қароргоҳи, асосий маркази ҳам худди шу табаррук заминда - Тупроққалъада бўлганлигини таъкидлашнинг ўзи кифоя. Дарвоқе. Тупроққалъа... Бу маскан милодий учинчи асрда Кушон империясидан ажралиб, мустақилликка эришган Хоразм мамлакати пойтахти сифатида то IV асргача дунёга довруғ солиб турган. Бизнинг бу галги сафаримиз худди ана шу қалъалар диёрига, тўғрироғи, Тупроқ қалъа атрофларига бўлди. Бу ерлардан «Элликқалъа» номи билан аталувчи деҳқон фермерлари хўжаликлари уюшмаси ҳудуди бошланади. Бу хўжаликка ташриф буюрган кунимиз қутлуғ воқеанинг шоҳиди бўлдик. Уюшма давлатга 1 810 тоннадан кўпроқ юқори сифатли пахта топшириб, йиллик режани нафақат Элликқалъа туманида, балки Қорақалпоғистон республикасида дастлабкилардан бўлиб бажариб, ёруғ юз билан рапорт йўллашган экан. Бу ютуққа хўжаликдаги барча 13 та бош фермерлар муносиб улуш қўшишган. Айниқса, бош фермер Сапарбой Шомуродов раҳбарлигидаги тўрт нафар фермерлар — Қаҳрамон Иброҳимов, Рейимбой Рўзимбоев, Хушрўй Эшмуродова, Саъдулла Усмоновлар юксак натижага эришиб, ҳосилдорликни 30—40 центнергача етказибдилар. Биз бу ерда бўлган кунимиз Қаҳрамоннинг оиласи ўтган беш кунда терган пахтаси учун 24 500 сўм, Рўзимбойнинг оиласи эса 28 минг сўмни нақд санаб олди Сапарбой Шомуродов бошлик жамоа 62 гектарнинг ҳар гектаридан 40 центнерлик маррани эгаллашни кўзламоқда. Ҳозиргача улар йиллик режани 125 фоиз қилиб бажаришди.

Шунингдек, Эгам Нуримов, Олламберган Худойберганов, Урозбой Урозшоев, Раҳим Матупоев, Ражаббой Ёвбосаров, Қадам Тўраев раҳбар бош фермерлар ҳам йиллик режани бажариб, юзлари ёруғ бўлишди.

Бу хўжалик далаларини кезсангиз, ўзгача сафарбарлик, ўзига хос жўшқин меҳнат гувоҳи бўласиз. Бу кўтаринки руҳ, қайноқ кайфият терим ниҳоясида нишонланадиган қаутлуғ сана — Элликқалъа даштн ўзлаштирила бошланиб, асрий саҳро уйқудан уйғотилганининг чорак асрлик, қўриқ туман тузилганлигининг 20 йиллигига тараддудлан куч олмоқда. Сабаби шундаки, бу хўжалик бундан деярли чорак аср муқаддам ташкил топган, саҳрода минг йиллик жимликдан сўнг аждодларимиз чироғини ёқди.

Мана ўшандан бери 24 йил ўтибди. Хўжалик чўлқуварлари қабул пунктларига йигирма тўрт марта қўриқ дурдонаси жўнатдилар.

Бу йил чўлқуварларнинг пахтаси ҳар качонгидан ҳам барвақт етилиб, эрта очилди. Сабаби, деҳқонлар илк бора андижонликлар технологияси асосида 36 гектар ерга чигитни пленка остига экдилар.

Деҳқон фермерлар уюшмасида бу йил 801 гектарга пахтанинг чўл шароитларида синалган, яхши натижа бераётган С-47-27 нави экилди. Андижон технологияси, тупроқ-иқлим шароитларига мос навларнинг танланиши, энг муҳими, бу йил юз берган табиий қийинчилик, сув тақчиллигини усталик биалн енгиш, ғўза агротехникасига изчил риоя қилиниши деярли барча пайкалларда мўл ҳосил тўпланишини таъминлади. Лекин масаланинг бошқа жиҳати ҳам бор: бу ердаги ютуқларнинг биринчи ва бош омили-мулкчиликнинг бошқа шаклига ўтилиши — ерни ўз эгаларига топширилиши бўлди. Хўжаликдаги 1 252 гектар ер 73 нафар фермерларга узоқ муддатга, мерослик ҳуқуқи сақланган ҳолда бўлиб берилди.

1996 йили ана шу фермерларнинг 64 нафари топшириқларни анча ортиғи билан бажариб чиқди. Умуман фермер хўжаликлари уюшмаси ўтган йили давлатга салкам 1850 тонна пахта сотиб, йиллик режани бажаришга эришди. Бошқа соҳаларда қўлга киритилган натижалар ҳам қувонарли бўлди. Натижада самарадорлик, манфаатдорлик кескин ортди. Президентимиз фармонига биноан 363 тонна тола, 77 тонна ўсимлик ёғи, 260 тонна кунжара, 194 тонна шелуха фермерлар уюшмаси тасаруфида қолдирилди. Энг илғор фермерлар оилалари 1200—1308 килограммдан ўсимлик ёғи олди. Шундай қилиб оилалари бюджетларини мустаҳкамлашга эришишди.

(Давоми 2-бетда)

ҲАММА НАРСА ЙЎЛОВЧИ УЧУН

«Тошкент» аэропортига қисқа муддатга ташриф буюрган киши ҳам аэровокзалларни таъмирлаш бўйича катта ҳажмда ишлар олиб борилаётганига гувоҳ бўлади. Авиайўловчиларга жаҳон стандартлари даражасида хизмат кўрсатиш учун шароитлар яратилган, маҳаллий ҳаво йўллари аэровокзали ишга туширилди. Аэропортнинг эски биносида эса таъмирлаш ишлари авжида. Бу ерда чет эл делегациялари ва сайёҳларни қабул қилиш режалаштирилган. Яқин келажакда бу ерда нималарга гувоҳ бўлиш мумкин.

Кўп вақтдан бери учиб келган йўловчиларга хизмат кўрсатиш залининг кичиклиги, юк тарқатиш ускунаси бор-йўғи битта экани, чегара ва божхона назорати учун тегишли шароит яратилмагани йўловчиларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлиб келарди. Битта самолёт қабул қилингандаку, бир амаллаб имкони борича тез хизмат кўрсатиларди. Аммо халқаро қатновни бажарган кемалар бир вақтнинг ўзида кетма-кет қўнган пайтда ўта ёқимсиз манзарага гувоҳ бўлардик. Навбат катталигидан барча белгиланган жараёнлардан ўтиш нақ икки соатгача чўзилиб кетиб, асабга тегарди. Янги залнинг ишга туширилиши мана шу муаммони кун тартибидан олиб ташлаш имконини беради. Самолётдан тушиб келган йўловчилар замонавий «Мерседес» автобусларида кутиш залига етказилади. Бу ерда кенг ва ёруғ хонада барча расмиятчиликларни амалга оширишади, юкларини олишади. Юк тарқатадиган ускуналарнинг янги ва замон талабларига жавоб берадиганлари харид қилинмоқда. Маълумотхонадан зарур бўлган барча саволларингизга жавоб топишингиз, қаҳва ичиб, юкингизни олишингиз, сўнгра тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришингиз мумкин бўлади. Дарвоқе, йўловчилар чегара назоратидан ўтгач, божхона ходимларининг тўртта йўлкасига тарқалиши кўзда тутилган. Агар расмийлаштирадиган валюта ёки маҳсулотингиз бўлмаса, «яшил» йўлакчадан, махсус расмийлаштириш талаб этиладиган пул ёки юкингиз бўлса, «қизил» йўлкадан шунингдек, сайёҳлар гуруҳлари ва МДҲ мамлакатларидан келганлар эса алоҳида йўлкалардан ўтиши мумкин. Шу тариқа умумий оқим бир неча қисмга бўлиниши натижасида навбат кутиш муаммоси ҳал этилади. Боз устига аэропортда сўнгги пайта харид қилинган янги автотранспорт юкларингизни самолётдан тушиб келганингиздан кўп вақт ўтмай олишингизга имкон беради.

Бундай шароитда нафақат техника, балки ана шу усукуна ва мосламалардан фойдаланадиган, уларни ишга соладиган аэропорт ходимларидан ҳам юқори малака ва кўникмалар талаб этилади. Шу боисдан ҳам ўқув-машқ марказида 32 ходим халқаро йўналишлар йўловчиларига хизмат кўрсатиш дастури бўйича шуғулланишди.

Аэропортнинг янги директори Исмоил Салимов ва директорнинг йўловчи ташиш бўйича янги тайинланган ўринбосари Нуъмон Саттировлар ишлаб чиқаришни тўхтатмаган ҳолда таъмирлаш ишларининг юқори савияда олиб борилиши билан бирга йўловчиларга юксак савияда хизмат кўрсатишга эришиш учун барча чора-тадбирларни амалга оширишга ҳаракат қилишмоқда. Зеро, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг ғарбда ишлаб чиқарилган самолётлари саҳнидаги каби хизмат кўрсатишнинг олий савияси «Тошкент» аэропортида ҳам одатий ҳолга айланиши йўловчилар манфаатларини таъминлаш йўлидаги сезиларли ўзгариш бўлади.

Мирзаҳаким ТЎХТАМИРЗАЕВ

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Қозоғистон Президенти Н.Назарбоевнинг фармонига биноан Швейцарияда даволанаётган А.Кажакельдин республика Бош вазири вазифасидан озод этилиб, унинг ўрнига «Қозоқ-Ойл» миллий нефть концернининг раҳбари бўлиб ишлаб келаётган 49 ёшли Нурлан Балгенбоев тайинланди.

***

Қозоғистонга бир гуруҳ Хитой мутахассислари келишди. Улар бундан бир ой олдин иккила мамлакат ўртасида тузилган келишувга асосан нефть қувурлари ўтказиш билан шуғулланадилар.

***

Бишкекда МДҲ ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда асосан иқтисодий масалалар кўриб чиқилди. Россия Бош вазири В.Черномирдиннинг эътироф этишича, бундай учрашувларда қабул қилинаётган кўплаб қарорлар суст амалга оширилмоқда. Хусусан ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасида маҳсулот айирбошлаш ўтган йилга нисбатан 10 фоиз камайган.

***

Тожикистондаги Россия чегарачилари Афғонистондан гиёҳванд моддаларни олиб ўтаётган 5 кишини отиб ўлдиришди. 4 киши эса ярадор қилинди. Улардан 70 кг. гиёҳванд модда, қурол-яроғ тортиб олинди.

Пешқадамлар ҳақида ҳикоялар

УЗОҚНИ КЎЗЛАЁТГАНЛАР

(Боши 1-бетда)

Бу борада уюшма касабақўми ва бошланғич ташкилотларининг роли ҳам салмоқли эканлигини таъкидлаш ўринлидир. Бу ерда касабақўм ва унинг фаоллари обрўси баланд. Чунки, улар доимо одамлар орасида, уларнинг қувонч ва ташвишларига шерик бўлишади. Зарур бўлган тақдирда доимо ёрдамга, маслаҳатга шай туришади.

— 16 та бошланғич ташкилотларда 400 дан кўпроқ аъзоларимиз бор, — дейди касабақўм раиси Илёс Матупоев. — Мана, уч-тўрт йилдирки, касабақўмларнинг ролини ошириш, уларнинг ишлаб чиқаришдаги салмоғини орттиришда сезиларли даражада ютуқларга эришдик. Айниқса, илғорлар сафини кенгайтиришда дадил қадамлар ташланмоқда. Бир сўз билан айтганда, узоқни, катта мақсадларни кўзловчи фермерлар сони тобора кўпаймоқда. Бу — қувонарли ҳолдир. Чунки, илғорлик учун кураш кенг қулоч ёйса, масъулият ҳам, сифат ҳам доимо диққат-эътиборда бўлади. Бу йил йиғим-терим бошланган кундан эътиборан бош фермерлар орасидаги анъанавий мусобақада қаттиқ кураш кетаяпти. — Ҳозирча уларга Сафарбой Шомуродов карвонбошилик қилаётир. Йиллик режани биринчи бўлиб бажарган мазкур бош фермер туман ҳокимлигининг 4 минг сўм пул мукофоти, ҳокимлик ва маъмурият томонидан иккита гилам билан тақдирланди.

Бошқа 12 нафар бош фермерлар ҳам ғайрат отини қамчилаб, туманимизнинг ҳам тезроқ йиллик режасини бажаришига ҳисса қўшиш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Пахтазорларни кезар эканмиз, бизни ғоят мамнун этган бир ҳолат-уюшма аъзоларининг ягона мақсад-олдига қўйилган вазифаларни кўнгилдагидек адо этиб, мажбуриятни бажариш учун ҳамжиҳат бўлиб астойдил ҳаракат қилаётгани бўлди. Ҳақиқатан ҳам бундан икки йиллар олдин қолоқликка юз тутган хўжалик бир йилдаёқ қаддини тиклаб орқада судралишга барҳам берди. Биз гурунгга тортган кишиларнинг кўпчилиги бунинг боиси ишнинг кўзини биладиган раҳбар — Ҳалилла Қўлназаровнинг уюшмага раис бўлиб келганлигидандир, дейишмоқда.

Ҳақиқатан ҳам бу фикрда жон бор: ахир, айтишади-ку, «Минг қўшчига бир бошчи», деб. Бунинг мазмуни-элни тўғри бошқара олсангиз, эл сизни элга танитади. Бу йил 52 баҳорни қаршилаётган Ҳалиллада эса раҳбарлик салоҳияти, тажрибаси, ҳар бир киши билан дилдилдан ҳамсуҳбат бўлиб, унинг қалбига йўл топабилиш, унга малҳам қўйиш, вазиятни сезгирлик билан баҳолайолиш хислатлари кўп йиллардан буён шаклланган. Чунки у овул оқсоқоли бўлиб ишлаганида ҳам, «Қолчиноқ» деҳқон-фермерлар уюшмасига раис, туман ижроия қўмитаси раҳбари, туман ҳокимининг ўринбосари бўлиб ишлаганида ҳам доимо одамлар орасида бўлди. Уларнинг қалбига қулоқ тутди.

— Деҳқонга ҳеч қачон осон бўлган эмас, — дея босиқлик билан суҳбатини бошлади «Элликқалъа» деҳқон фермер хўжаликлари уюшмаси раиси Ҳалилла Қўшназаров. — Бу йилги дала ишлари ҳам анча қийинчиликлар билан кечди. Айниқса, сув танқислиги каналнинг қуйи қисмида жойлашган бизнинг хўжалик учун ўзига хос мушкулликларни келтириб чиқазди. Бироқ, туман раҳбарияти юз берган ҳолатни жуда тўғри баҳолаб, сувнинг расамади билан тақсимланиши учун жон куйдирди. Шундай бўлсада ҳосилнинг ҳозиргига нисбатан бир мунча кам булишига сув камчилиги барибир бир мунча ўз таъсирини ўтказди.

Ҳамсуҳбатимиздан хўжаликда шу кеча-кундузда олиб борилаётган ишларга кенгроқ тўхталишини сўраймиз. Ҳалиллада ажиб бир ўзгариш: кўтаринкилик, хуш кайфият, тўлқинланиш пайдо бўлиб, оз бўлса ҳам ғурурланган ҳолда бажонидил гурунг бера бошлади.

— Пахта йиғим-терими ўзига хос синов. Энг муҳими, бу синовдан «элликқалъалик»лар яхши ўтди. Теримда кунига 700 га яқин киши фаол иштирок қилмоқда. Нафақат иштирок қилиш, ҳар бир кишининг ўзларига топширилган кунлик режани бажариши-одат тусига кирган. Шунинг учун ҳам йиллик режа бажарилган бўлишига қарамасдан кунлик суръат пасаймаётир. Терим суръатининг юқори бўлишида Ўзбекистон республикаси вазирлар Маҳкамасининг «1997 йил пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказиш тўғрисида»ги қарори асосида ҳар бир кило терилган пахта учун уч сўм эллик тийиндан иш ҳақининг вақтида бериб борилиши муҳим омил бўлаяпти.

Меҳнаткашларимизнинг якдиллик билан иш олиб боришининг яна бир муҳим омили-улар келажакка, қилган меҳнатларининг яхши, юксак самара беришига ишончлари мустаҳкамлигидир.

Дала ишларининг ғоят уюшқоқлик билан ўз вақтида, юксак агротехника қоидалари асосида ўтказилиши учун ҳар бир ишловчига алоҳида эътибор берилиши, уларнинг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимояланиши ҳам асосий сабаллардан биридир. Аҳоли юз фоиз табиий газ билан таъминланган. тоза ичимлик суви ўз вақтида етказиб берилади. Шунингдек, ҳар бир оила саховатли заминимизда етиштирилган қовун-тарвуздан баҳраманд бўлаётир. Ҳозир барча хонадонларда кеч кузга қадар етгудек полиз маҳсулотлари бор.

Ғалла мустақиллигига эришишда томорқаларнинг роли ғоят катта эканлигини ҳаётнинг ўзи исботлади. Ўтган йили 70 гектардан ортиқ томорқаларни кузги буғдой уруғи билан таъминладик, уюшма техникаси ёрдамида экиб бердик, уғити, суви етарли бўлди. натижада баъзи оилалар бир тоннагача қайроқи буғдой дони олишди. Умуман томорқага ғалла экканлар ўртача 250 килодан сара дон етиштириб, омборларига тўкишди. Насиб қилса, келаси йил барча оилалар ўзларини ғалла билан тўла таъминлайди.

— Пахта йиғим-теримини талаб даражасида ўтказиш учун ишлаб чиқилган тадбирда рағбатлантириш ва техника хавфсизлигига ҳам алоҳида эътибор берилган, — дейди суҳбатини якунлар экан Х. Қўшназаров. Бу борада ўтган йили яхши тажриба тўпланган эди. 1996 йили уюшма ўртача кўрсаткичидан юқори натижага эришган барча бош фермерлар гилам, билан мукофотланди. Бу йил биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш режасини бажарган бош фермер муносиб тақдирланди, яъни ҳокимлик ва маъмурият томонидан таъсис қилинган гиламларни олди, 4 минг сўм мукофот берилди.

Дала ишларининг кўнгилдагидек ўтказилиб, терим суръатининг бир зум бўлса ҳам бўшаштирилмаслигида барча фаолларимиз, айниқса бошқарув раиси ўринбосари Юсуфбой Машарипов, бош ҳосилот Қўзибой Отажоновлар жонбозлик кўрсатаётирлар. Хуллас, барча диққат-эътибор йиғим-теримни муваффақиятли якунлаб, келаси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳозирлашдан иборатдир. Мақсадимиз — ҳар бир ишловчининг тўқ, фаровон ҳаёт кечиришини таъминлашдир.

Раис ҳақ гапни айтди. Шу кун талаби-замон билан ҳамнафас бўлиш, ўтиш даврининг баъзи қийинчиликларини тадбиркорлик билан, оқилона иш олиб бориш натижасида енгиб ўтиб, узоқни кўзлаш, яъни ёрқин келажак сари дадил қадам ташлашдан иборатдир.

Биз ҳикоя қилган бу хўжалик терим бошланган кундан эътиборан туман деҳқон фермер хўжаликлари уюшмалари орасида давлатга пахта топширишда карвонбошилик қилиб келаётир. Карвонбоши бўлиш эса осон эмас. Чунки, барча илғорларга кўз тикади, ундан ўзиб кетишни хоҳламайдиган хўжалик раҳбари бўлмаслиги табиийдир. «Элликқалъа» уюшмасининг барча аъзолари бу оддий ҳақиқатни жуда яхши тушунади. Ва шу асосда баракали меҳнат қилишни ўзларининг виждоний бурчи деб билишади.

Интилганга толе ёр, дейдилар. Иншооллоҳ, эзгу ният, мақсад йўлида астойдил меҳнат қилаётганлар асло кам бўлмайди. Демак, улар карвонбошиликни бошқа хўжаликларга осонлик билан бўшатиб бермайди. Узоқни кўзлаётган бу захматкашларнинг келгуси ишларида ҳам катта ютуқлар, метиндек мустаҳкам сиҳат-саломатлик тилаб қоламиз!

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.

Маъмурият ва касаба уюшмаси

КЎПЧИЛИК ҲАҚИДА ҚАЙҒУРИБ...

— Жамоа аъзолари касаба уюшмаси маҳаллий қўмитаси раислигига Матлуба Абдуллаевани сайлаганда янглишмаган эканлар, — дейди Чиноз туман фан ва халқ таълими ходимлари касаба уюшмаси туман қўмитаси раиси Шуҳратхон Жўрахонов. — У жамоа аъзолари — касаба ующма аъзолари ҳақида ғамхўрлик ҳусусида доимо қайғуради. Шуниси эътиборлики, мактаб директори билан тил топишиб ишлайди. Унинг хонаси директор хонаси билан ёнма-ён жойлашган.

— Дарҳақиқат, Матлуба Абдуллаева касаба уюшма маҳаллий қўмитаси раиси сифатида менинг ўнг қўлим бўлиб қолган, — дейди Ғ. Ғулом номли 40-мактаб директори Мазбут ака Маҳкамов. — Кўп ишлар тўғрисида илк ташаббус кўтариб чиққан. Масалан, мактаб ошхонасини хусусийлаштириш ҳақида жамоа фикрини ўрганиб, таклиф киритди. Нега деганда, туман улгуржи-чакана савдо ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари ошхона ишини кўнгилдагидек ташкил қила олмадилар. Нарх-наво юқори эди. «нега бунча қиммат қилиб юбординигиз?» — десак, «Бизга шунчага тушяпти», — деган жавобни эшитардингиз. Ҳозирги пайтда сотувчи ўз ҳукмини ўтказиши қийин. Харидорлар қиммат хизматнинг баҳридан ўтиб, бошқа йўл қидиришади. Натижада ошхонага кириб овқатланувчилар сони камайиб кетди Ходимлар «куним бекорга ўтяпти», деб нолишни бошлади. Ана шунда бу мактаб ошхона ва буфетини хусусийлаштириш фикрини ўртага ташлаб, туман ҳокимлиги, туман халқ таълими бўлимига мурожаат қилдик. Натижада туман ҳокимининг бир қатор мактабларнинг ошхона ва буфетларини хусусийлаштириш ҳақидаги қарори чиқди. Биз туманда биринчи бўлиб бу ишни амалга оширдик.

Яқинда туман улгуржи-чакана савдо ишлаб чиқариш бирлашмаси вакили пичинг билан: «ҳали кўрамиз аҳволингизни» деган маънода:

— Мазбут ака, мактаб ошхонасини хусусийлаштириб олишга ҳам улгурибсизми? — деди. Мен унга жавобан:

— Ҳар кимнинг ўз таъбида, ука. Сизларнинг вакилларингиз шуни ёлчитишмади. Хусусийлаштирилгандан буён ошхона ва буфет хизмати яхшиланса яхшиландики, ёмонлашгани йўқ, — дедим.

Дарҳақиқат, мактаб ошхонасида булочкалар, блинчик (қуймоқ), иссиқ қаҳва ва шакарли чой мавжуд. Енгил тамадди қилиш болаларга 10—12 сўмга тушяпти. Яқинда ҳисоб-китоб қилиб чиққач, суюқ овқат ўртача 25 сўмга тушишини аниқлашди. Мактаб касаба уюшмаси маҳаллий қўмитаси ота-оналарни йиғиб келишиб олди. «Кенгашли тўй тарқамас» — дейдилар. Ота-оналар ҳар бир бола учун 25 сўмдан тушлик овқатланиш малол келмаслигини айтишди. Яқиндан бошлаб бу ерда бир ҳафта — бир ҳафталик қилиб талонлар сотишга қарор қилинди. Ошпаз Гулнора Қодирова оиласи билан «сих ҳам куймайдиган, кабоб ҳам кутмайдиган» тарзда, ҳеч кимга оғир тушмайдиган қилиб иссиқ овқат тайёрлашни зиммасига олди.

Мактаб буфети ҳам хусусийлаштирилди, бу ерда мактаб ёзув-чизув қуроллари сотиляпти. Сотувчи Гулчеҳра Маҳкамова хизмати кўпчиликка маъқул тушяпти. Дафтар, қалам, ручкаларнинг бу ердаги баҳоси бозордагидан 15—20 фоизга арзонроқлиги билан ажралиб турибди. Ошхона ва буфет хусусийлаштирилгач, улар ҳар ойлик фойдадан 10 фоизини мактаб жамғармасига ўтказиб турибдилар. Бу эса мактабнинг у ёки бу эҳтиёжи учун маблағ ҳамиша мавжудлигини таъминлаяпти.

— Ҳозир мактаб касаба уюшмаси ҳисобида 120 дан ортиқ аъзо бор, — дейди касаба уюшма маҳаллий қўмитаси раиси Матлуба Абдуллаева. — Техник ходимлар ҳам эндиликда бизнинг уюшмамиз ҳисобига ўтганлар. Ҳар бир касаба уюшма аъзоси ҳақида ғамхўрлик қиляпмиз. Ошхона ва буфет хусусийлаштирилгани яхши бўлди. 200 ўринли ошхонада стол-стуллар етишмовчилиги бор. Мактаб директори изланиш асосида ҳомий ҳам топди. Яқинда ҳомий бизга ёрдам кўрсатса, бир комплект пластмассали стол-стуллар харид қиламиз. Бу билан ошхона фаолияти янада яхшиланади, бундан ўқувчилар ҳам, ўқитувчилар ҳам ютадилар.

Касаба уюшмаси фахрийларни шарафлаш кечаларини ўтказиб турибди. Ўтган ўқув йили сўнггида, масалан, фахрий ўқитувчи Иноят Сафохўжаева ва кутубхоначи Салима Абдувалиеваларни тантанали тарзда нафақага узатиш маросими ўтказилди. Шу куни ўқувчилар ҳам, ўқитувчилар ҳам бу икки фахрий шаънига илиқ сўзлар айтдилар. Алоҳида тайёрланган концерт дастури намойиш этилди. Касаба уюшмаси тўй-маъракаларда тўй соҳибларига эсдалик совғалар — гилам, палос совға қилишни уюштирмоқда. Беморлардан ҳол сўрашга эътибор беряпти. Масалан, ўқитувчи Барно Солиева хасталанганда, уни кўриб келиш учун вакиллар юбориб турилди. Байрамларда, шодиёна кунларда ҳам, бошига мусибат тушганда ҳам мактаб касаба уюшмаси аъзолари биладиларми, маҳаллий қўмита илк бор келиб хабар олгувчи, кўнгил сўрагувчидир.

— Биз касаба уюшмаси маҳаллий қўмитаси ишидан мамнунмиз, — дейди ўқитувчи Тоҳир Мансуров. — Ғамхўрлик дегани шунчалик бўлади-да. Аризаларга кўра дам олиш ва даволаниш учун йўлланмалар, ўқитувчиларнинг фарзандлари учун лагерларда дам олишга йўлланмалар вақтида бериб турилибди.

Ҳа, мактаб касаба уюшмасининг олиб бораётган иши кўнгилдагидек ташкил этилган. Мактаб маъмурияти билан ҳамкорликда, ҳамжиҳатликда иш тутилаётганлиги нур устига нур бўлаётир.

Ҳ. СУЛАЙМОНОВ

Касаба уюшмалари ҳаёти

БИЗ БЕТАРАФ БЎЛОЛМАЙМИЗ!

Ўтиш даври жараёнларининг мавжуд иқтисодий қийинчиликлари касаба уюшмалари олдига ўта масъулиятли вазифаларни қўймоқда. Бу вазифалардан бири ишчиларни иқтисодий-ижтимоий ҳимоя қилишдан иборатдир.

Бу борадаги ишларнинг Тошкент китоб-журнал фабрикасида қандай йўлга қўйилганлигини билиш учун фабрика касаба уюшмаси раиси Набира Усмонова билан суҳбатлашдик.

— Набира опа, аввало фабриканинг кўлами ва ҳозирги вақтдаги моддий аҳволи ҳақида маълумот берсангиз.

— Бизнинг Тошкент китоб-журнал фабрикамиз бу ном билан иш бошлаганига эндигина 4 йил бўлган бўлса-да, иш кўлами йилдан йилга кенгайиб бормоқда. Европа ва Шарқ халқларининг 12 тилида китоб-журналлар чоп этиш билан бир қаторда «Ўқитувчи», «Ғафур Ғулом», «Чўлпон», «Мерос», «Ибн Сино», «Маърифат ва маънавият» нашриётларидан ҳам буюртмалар қабул қиламиз. Шунингдек, мактаб ўқувчилари учун дарсликлар чиқариш бизнинг асосий вазифаларимиздан биридир.

Фабрикада ҳарф териш, босма, муқовалаш цехлари фаолият кўрсатади ва уларда 230 нафар ишчи меҳнат билан банд. Ишчиларнинг ўртача ойлиги 7 минг 950 сўмни ташкил этишидан хулоса қилса бўладики, фабрикамизнинг моддий аҳволи анчагина яхши.

— Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 мартдаги «Ўзбекистон Миллий энциклопедияси» давлат илмий нашриёти ташкил этилгани тўғрисидаги, қарорига асосан, Тошкент китоб-журнал фабрикасини замонавий технологиялар ва бошқа ашёлар билан таъминлаш чоралари кўрилиши керак эди. Бу борада қандай ишлар қилинмоқда?

Дарҳақиқат, Президентимизнинг фабрикамизга эътибор қаратгани барча ишчиларимиз ва раҳбар ходимларимизни жуда қувонтирди. Чунки халқимизда «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур», деган нақл бор-ки, янги технологияни қўлга киритсак, иш самарадорлиги янада ошиши шубҳасиздир. Ҳозирда давлатимиз бунинг учун етарли маблағ ажратган. Ишонамизки, яқин орада янги техника билан жиҳозланган фабрикамизда ишчиларимизнинг қўллари анча енгиллашади, иш сифати янада яхшиланади. Қолаверса, янги ускуналар ёрдамида чиқарилган маҳсулотларимиз рақобатбардош бўлади.

— Фабрикада меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш қандай бормоқда, улар учун қандай шароитлар яратилганлиги ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Аввало шароитларга тўхталадиган бўлсак, айтиш лозимки, бу борада анча ишлар қилинган, яъни ишчилар ишга келиб-кетишлари учун махсус автобус ажратилган. Фабрикада душлар, ечиниш хоналари мавжуд. Ҳар бир қаватда дам олиш хоналари ташкил этилган бўлиб, ҳордиқ чиқариш учун барча қулайликлар бор. Шунингдек, ошхонада нархи арзонлаштирилган овқатлар сотилади.

Бизда ишчиларнинг пункти доимий хизматда бўлиши билан бирга, биз уларни ҳар 6 ойда тиббий кўрикдан ўтказамиз. Ишчиларнинг асосий қисми аёллар бўлгани сабабли акушерлик ва гинекология илмий текшириш институти ҳамда Семашко номидаги илмий-текшириш институти билан тузган шартномамизга асосан улар ишчиларимизга бепул хизмат кўрсатадилар. Бундай ишларнинг йўлга қўйилишида фабрика директори Азимжон Рихсиев ва директор ўринбосари Тоҳир Ғафуровларнинг тадбиркорликлари қўл келмоқда. Чунки раҳбар қанча тадбиркор бўлса, корхона имконияти шунча кенгаяди.

Касаба уюшмамиз ишчиларнинг моддий аҳволини янада яхшилашга кўпроқ эътибор беради. Шунинг учун яқин 6 ой ичида ишчиларга 136 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатдик. Ишчи оилалардан учтасига квартира сотиб олишларига ёрдам бериб умумий қийматнинг 20 фоизини биз тўладик. Ишчиларнинг маданий дам олиши учун «Чимён», «Кумушкон», «Сумча» оромгоҳларига ажратилган йўлланмалар нархининг 90 фоизини тўлаймиз. Шунингдек, уларнинг фарзандлари учун ҳам бозор нархидан 2 баравар арзон нархда дафтар сотилишини йўлга қўйдик. Ходимларнинг иқтисодий-ижтимоий муаммоларини ҳал қилишда касаба уюшмамиз бетарафлик хусусиятидан воз кечаётганлиги туфайли корхонада ходимлар қўнимсизлиги вужудга келмаяпти, ҳар бир меҳнаткаш ўз цехи, ўз дастгоҳи ва жамоасини ниҳоятда қадрлайди.

Муҳайё АСТАНОВА

ДАСТЛАБКИ ДОВОН

Одамлари меҳнаткаш, табиати сўлим ва дилтортар бўлган Булоқбоши Андижон вилоятининг кенжа туманларидан. Истиқлол ҳавосидан нафас олиб меҳнат қилаётган туман аҳли барча соҳаларда қувончли ютуқларни қўлга киритиб келяпти. Айниқса, туманда пахта етиштиришга алоҳида эътибор бериляпти. Президентимиз томонидан пахтакорларга қарата чиқараётган ҳаётбахш қарор ва фармонлари ижроси ишда ўз аксини топяпти. Саккизинчи октябрь куни булоқбошилик пахтакорлар вилоятда учинчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини адо этдилар.

Плёнка остига экилган 1761 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта йиғиштирилди. Қўлга киритилган ютуққа Ойбек номли, Абдумўмин Қаюмов номли, Алишер Навоий номли, Бакир Ражабов номли, Жўраполвон, Улуғбек номли жамоа хўжаликлари заршунослари салмоқли улушларини қўшдилар. Айни кунларда туман далаларида пешона тери эвазига етиштирилган ҳосилнинг сўнгги мисқолигача териб олиш ҳаракати авжига чиққан. Теримда барча юксак уюшқоқлик билан меҳнат қилаяпти. Туман пахтакорлари ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга аҳд қилганлар. Бугунги кунда ана шу йўлдаги астойдил ҳаракат давом этаётир.

А. ҚОДИРОВ

Гулистон туманидаги «Бешариқ» деҳқон фермер хўжалиги фермери Норбўта Саъдиев 20 гектар пахтазорнинг ҳар гектаридан 26 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Миришкорлар яна 10 центнердан қимматбаҳо хом ашё териб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда.

Суратда: (чапдан) хўжалик бош ҳосилоти Б.Шербоев Норбўта ака Саъдиев етакчилигидаги деҳқон фермер хўжалиги аъзоларини дастлабки марра билан қутламоқда.

Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

ОИЛАВИЙ ЖАМОА ЗАФАРИ

Пахта-97

Олти йилдирки, берунийлик ажойиб инсон, асл деҳқон Рейимбой Йўлдошев оилавий қишлоқ хўжалиги кичик корхонаси ташкил этиб, эл-юрт дастурхонини мўл-кўл қилишда фаол қатнашмоқда. Ҳар йили экинлардан юқори ҳосил йиғиштириб олмоқда.

Оилавий корхонанинг меҳнат натижалари қувонарли бўлмоқда. Улар сентябрдаёқ 210 тонна пахта топшириб, шартномавий йиллик режани ортиғи билан уддалаган эдилар. 20 кун ўтиб лафзи ҳалол деҳқон фарзандлари зиммаларига олган мажбуриятларини ҳам бажаришди. Давлатга 300 тонна аъло сифатли хомашё сотилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 35 центнерга етди. Эришилган ютуқда Рейимбой отанинг фарзандлари Гулнора, Зевар, механизаторлардан Фарҳод ва Баҳодир Йўлдошевларнинг хизмати катта бўлди.

Оила аъзолари ҳосилдорликни 48 центнерга етказишни кўзлаб меҳнат қилишмоқда.

Хушхабарлар оқимидан

СУРЪАТ БЎШАШТИРИЛМАЯПТИ

Қорақалпоғистон республикасининг энг шимолида жойлашган Тахтакўпир туманида марраға етган хўжаликлар сони яна биттага кўпайди. Асосан шоличиликка ихтисослашган «Ўзбекистон» ижарачилар уюшмаси пахтачилик соҳасида ҳам яхши натижаларга эришмоқда. Улар 280 гектар ердан 605 тонна қимматбаҳо хом ашё йиғиштириб олиб, йиллик режани бажардилар.

Уюшмада режадан ортиқ 330 тонна пахта сотиш мақсадида йиғим-терим суръати бир зум ҳам бўшаштирилмаяпти.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ...

Саволларга ҳуқуқшунос Абдувоҳид Аҳмедов жавоб беради

— Корхонанинг тижорат сири деганда нима тушунилади?

Нигора Узоқова, Навоий шаҳри.

— «Корхоналар тўғрисида»ги Қонуннинг 34-моддасига биноан, корхонанинг тижорат сири деганда корхонанинг ишлаб чиқариши, технология ахбороти, бошқаруви, режалаштириши, молияси ва бошқа фаолияти билан боғлиқ бўлган ҳамда эълон қилиш (топшириш, очилиб қолиши) унинг манфаатларига зарар етказиш мумкин бўлган, давлат сири бўлмаган маъмулотлар тушунилади.

Тижорат сирини ташкил этувчи маълумотлар таркиби ва хажми, уларни химоя қилиш тартиби корхона раҳбари томонидан белгиланади.

* * *

— Бўш иш жойларини яширганлик учун қандай жазо чораси қўлланилади?

Моҳичехра Анварова, Шаҳрисабз шаҳри.

— Бўш иш жойлари (бўш лавозимлар)ни яшириш, шунингдек, ишдан бўшатишлар тўғрисидаги маълумотларни ўз вақтида бермаслик, иш билан таъминлашга кўмаклашиш давлат жамғармасига ажратмаларни тўлашдан бош тортиш — мансабдор шахсларга нисбатан энг кам иш ҳақининг 3 бараваридан 5 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Мазкур қоида Ўзбекистон Республикасининг «Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекси»нинг 229-моддасида белгиланган.

* * *

— Корхонанинг тижорат сирини ошкор қилганлик (сирни сақлаш тартибини бузганлик) учун қандай турдаги жавобгарлик белгиланган? Омонгул Маҳмудова, Самарқанд вилояти.

— Корхонанинг тижорат сири бўлган маълумотларни эълон қилганлик, бундай маълумотларни сақлаш тартибини бузганлик учун жавобгарлик Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

Жумладан, амалдаги Меҳнат Кодексининг 202-моддасига асосан, тижорат сирлари ошкор этилганда, етказилган зарар учун ходимга тўлиқ моддий жавобгарлик юклатилади, шунингдек, унга нисбатан интизомий жазо чораси қўлланилади.

* * *

— Мен 1949 йилда туғилганман ва 24 йиллик меҳнат стажига эгаман. Ногиронликни тасдиқловчи хужжатларсиз пенсияга чиқишим мумкинми?

Б.Раҳимов, Хоразм вилояти, Шовот тумани.

— Амалдаги «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуннинг 15-моддасида ногиронлик пенсиялари меҳнат қобилияти тўлиқ ёки қисман йўқотилган қуйидаги ҳолларда тайинланади:

а/ меҳнатда майибланганда ёки касб касаллигига учраганда/ ногиронтлик сабаблари рўйхати ва касб касалликлари рўйхати бўйича/;

б/ умумий касаллик/ шу жумладан, иш билан боғлиқ бўлмаган шикастланиш, майиблик, болаликдан ногиронлик/ туфайли.

Сизга ногиронлик тури ва гуруҳини аниқлаш бўйича тиббий-меҳнат эксперт Комиссияларига (ТМЭК) мурожаат қилишингизни маслаҳат берамиз.

* * *

— Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси қандай ҳолларда ва қанча муддатга берилади?

Бахтиёр Саидов, Самарқанд шаҳри.

— «Давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақаларни тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги. Низом»га мувофиқ (8-10-бандлар) вақтинча меҳнатга қобилиясизлик нафақаси қуйидаги ҳолларда берилади:

а/ меҳнат қобилиятини йўқотиш билан боғлиқ касалликда (шикастланишида);

б/ санаторий-курортда даволанганда;

в/ оила аъзоси касалланиб, уни парваришлаш зарур бўлган ҳолларда;

г/ карантинда;

д/ сил ёки касб касаллиги туфайли вақтинча бошқа ишга ўтказилганда;

е/ протез-ортопедия корхонаси касалхонасига ётқизилганда.Нафақа касаллик варақасига асосан тўланади.

Умумий қоидага кўра вақтинча меҳнатга қобилиясизлик бўйича нафақа меҳнат қобилияти йўқолган биринчи кундан то у тиклангунча ёки тиббий-меҳнат экспертиза комиссияси (ТМЭК) томонидан ногиронлик белгилангунга қадар, ҳатто бу даврда ходим ишдан бўшатилган бўлса ҳам (масалан, корхона тугатилган ҳолларда) берилади.

Узоқ вақт касал бўлганларни ТМЭК кўригига юбориш муддатлари касаллик варақасини бериш тартиби тўғрисидаги қўлланмага биноан белгиланади.

Айрим тоифадаги ходимларга (масалан, ишлаётган ногиронлар, Чернобиль, фалокати ва уруш ногиронлари) нисбатан нафақа тўлаш муддатлари чеклангандир.

* * *

Жамоа шартномасининг бажарилишини қайси идоралар текшириб бориши ҳақида тушунтириш берилишини сўраймиз.

Алижон Раҳмонов, Тошкент вилояти,

— Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 46-моддасига мувофиқ, жамоа шартномасида назарда тутилган мажбуриятларнинг бажарилишини тарафларнинг вакиллари, меҳнат жамоаси, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Вазирлигининг тегишли идоралари текшириб борадилар.

Жамоа шартномасини имзолаган шахслар ҳар йили ёки...

шартномаларнинг ўзида кўрсатилган муддатларда мажбуриятларнинг бажарилиши ҳақида меҳнат жамоасининг умумий мажлисида (конференциясида) ҳисобот берадилар.

САНЪАТКОР

Ёшлигидан мусиқа оҳангларини доимий йўлдош деб билган Ғани Холиқов 1965 йилда Республика мусиқа мактабини тугаллади. Кейин Тошкент Давлат Консерваториясининг композиторлик факультетига ўқишга кирди.

У уз ижод йўлини жуда эрта бошлади. Мусиқа мактабида таҳсил олаётган пайтлари эстрада театрига бориб хонанда ва созандаларнинг юксак ижрочилик сирларини ўрганди. Натижада «Тунги гунча», «Лолам», «Тонгда» каби дастлабки, лирик қўшиқлари яратилди.

Ғ. Холиқовнинг Консерваторияда ўқиб юрган йилларида яратган «Сен учун», «Мажнунтол», «Сеҳри бордир», «Гулчеҳра» каби қўшиқлари эстрада хонандалари Юнус Тураев, Раъно Шарипова, Наталья Нормуҳаммедовалар томонидан ижро этилиб, оммалашиб кетди. Бастакорнинг талабалик йилларидаёқ яратилган «Жиззах 1916 йилда» симфоник дастаси, шунингдек, симфония, романс, фортепиано асарлари кучлилик машҳур санъаткорларнинг эътиборини тортди.

Албатта, ёш истеъдод бу ютуқларни осонликча қулга киритгани йўқ. У композициядан профессор С. Жалил, полифониядан профессор Б. И. Зелдман, чолғулаштиришдан профессор Я. Яновский, фортепианодан доцент Н. Е. Будильва сингари улкан санъаткорлардан сабоқ олди.

Ғ. Холиқов Консерваториянинг 3-босқичида ўқиб юрган кезларида бир гуруҳ талабалар қатори Москва ва Ленинград консерваторияларига амалий тажриба алмашиш учун юборилди. У ерда бўлгуси композитор мусиқа санъатининг улкан намоёндаларидан сабоқ олди, ҳамда шарқ ва ғарб композиторларининг асарларини янада чуқур ўргана бошлади. Шулардан илҳомланиб, эстрада ва жаз санъатининг нозик сирларини мукаммал эгаллай борди.

1958 йилда ташкил этилган ўзбек эстрада оркестри ва унинг раҳбари, беқиёс овоз соҳиби Ботир Зокировнинг санъати Ғани Холиқовга катта таъсир кўрсатди, у таниқли хонанда билан Ўзбекистонда биринчи марта Мюзикхолл ташкил этишда бевосита ижодий ҳамкорлик қилди.

Ботир Зокировнинг ташаббуси билан яратилган янги йўналишдаги «Синдбаднинг еттинчи саёҳати» театрлаштирилган томошасига етук бастакорлар билан бир қаторда консерватория талабаси Ғ. Холиқов ҳам куй-қўшиқлар ёзишга таклиф қилинди.

1974 йилда консерваторияни муваффақиятли тугаллаган Ғ. Холиқовни Жиззах вилоятидаги Ю. Ражабий номли мусиқали драма театрига бош дирижёр этиб ишга тайинлашди. Бу даврда унинг ижоди яна погона кўтарилади. Уша пайтда Ботир Зокиров номидаги эстрада қўшиқчиларининг биринчи конкурси очилишига бағишланган, шоир Зоҳиджон Обидов шеърига басталаган «Куйла, Ботир» қўшиғи халқ томонидан яхши кутиб олинди. Шунингдек, бастакор Ўзбекистон Телерадиокомпанияси, Маданият ишлари вазирлиги томонидан ўтказилган «Наврўз — 90» конкурсида «Наврўзли шодонга келинг» номли қўшиғи билан қатнашиб, фахрли 2-ўринни эгаллади.

Ғ. Холиқов йирик саҳна асарларига ҳам мусиқа басталади. У мусиқа яратган Х. Расулнинг «Қайсар қайнона», Улмас Умарбековнинг «Уз аризасига кўра», Комил Авазнинг «Телбалар» асарлари саҳнада муваффақиятли ижро этилди.

Бастакор сўнгги йилларда қатор қўшиқлар устида тинмай изланишлар олиб бормоқда. Унинг «Кўзлари чўғ», «Тулкин шеъри», «Бепарво ёр, бепарвойим» Шавқи Аҳророва сўзи «Зилол оқим», Шарофат Ботирова шеъри «Ўзбегимнинг қизлари», Холбўйи Мансурова шеъри «Азим улкам Жиззахим» Қаҳрамон Муминов шеъри ҳамда Нормурод Нарзуллаев, Туроб Махсуд, Илҳом Ҳамро шеърларига басталаган қўшиқлари, Ботир Зокиров хотирасига бағишланган оркестр ва хор жамоаси учун фантазияси шулар жумласидандир.

Кейинги йилларда жиззахлик санъаткор Ғани Холиқов вилоятда фаолият кўрсатаётган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар — Раъно Қодиржонова, Гулнора Уринова, хонандалар Жамила Равшанова, Нуриддин Маликов, Одила Жабборова, Фарҳод Мамарасулов, Фаррух Жўраевлар билан ҳамкорликда янги-янги қўшиқлар яратмоқда. Шунингдек, «Интизор», «Жиззах гулдастаси», «Алён», «Наврўз» ансамбларининг ташкил этишга қатнашди. Турли санъат жамоаларининг репертуарларини бойитишда ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Ғани Холиқов Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг миллий эстрада оркестри, хор жамоаси билан ҳам бевосита ижодий ҳамкорлик қилаяпти. Айниқса, эстрада хонандалари Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар — Козим Қаюмов, Муяссар Қосимова, Гулбаҳор Сулаймонова, шунингдек, Озода Назарова, Муҳаббат Ғафурова, Шавкат Тошматов, Нодира Раҳмоналлар Ғанижон яратган қўшиқларни меъёрига етказиб ижро этмоқдалар.

Ғ. Холиқов ўзбек халқ қўшиқларига жуда катта аҳамият бериб келмоқда. Унинг катта изланган, сайқаллаштирган ўзбек халқ қўшиқларидан, шунингдек, эстрада оркестри учун мосламаштирган «Қари наво», «Яли-яли», «Соқиномаи баёт», «Она дилрим» каби асарларини, ўзбек халқ оҳанглари йўлида яратилган 20 та туркум миниатюраларини таъкидлаб ўтиш жоиздир.

У яратган қўшиқлар нафақат Ўзбекистонда, бошқа хорижий мамлакатларда ҳам уз тингловчилари қалбидан чуқур жой олган. Таниқли санъаткоримиз фаол жамоатчи ҳамдир. У Жиззахдаги санъат билим юртини ташкил этишда қатнашди ва бир неча йил шу санъат билим юртига раҳбарлик қилди. Ҳозир Ботир Зокиров номидаги Жиззах санъат билим юртида эстрада мусиқа сирларидан сабоқ бермоқда. Изланувчан санъаткор, Ўзбекистон композиторлар уюшмасининг аъзоси Ғани Холиқов бугунги кунда янги-янги ижодий режалар устида тинмай изланишлар олиб бораяпти.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Машриқзамин дарғалари

Имом ал-Бухорий: устозлар ва шогирдлар ҳақида

Марказий Осиё халқлари илму-маърифат оламига кўпгина машҳур уламолар ва фан арбобларини етиштириб чиқарганлар. Улар кишилик жамияти тараққиётида салмоқли ўрин эгаллайдилар. Мазкур улуғ зотларнинг энг машҳурларидан бири Имом Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил ал-Бухорий эди. У зот ўзининг нодир зеҳни, зўр ижтиҳоди, ақл бовар қилмайдиган даражадаги ноёб истеъдоди билан ўз замондошлари орасида ҳам, кейинги авлодлар орасида ҳам катта ҳурматга сазовор бўлганлар.

Имом ал-Бухорийнинг буюк хизматлари шундан иборатки, ислом дини тарихида биринчилардан бўлиб узоқ йиллар давомида пайғамбар алайҳиссалом ҳадисларини илмий асосда чуқур ўрганди, бу ҳадисларнинг саҳиҳлигини аниқлади ва уларни пайғамбар даврида етказиб келган ровийларга бағишланган тарихини ёзиб қолдирди. Албатта бу тарздаги ишларни бажариш учун олим жуда кўп машаққатлар чеккан. Чунки Имом ал-Бухорий пайғамбар вафотларидан икки юз йил кейин дунёга келганлар. Бу икки юз йиллик давр ижтимоий, маданий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган кўп ҳодисалар билан тўла эди. Шу икки юз йил давр ичида ислом динида сунний ва шийъа ва бошқа мазҳаблар шаклланди. Ислом дини таълимотларига зарар етказиш хавфини туғдирувчи хилма-хил оқимлар ҳам шу даврда кўплаб пайдо бўлди. Имом ал-Бухорийнинг муҳаддис ва фақиҳ сифатида нодир зеҳн эгаси эканлигини исботловчи кўпгина манбалар бизгача етиб келган. Агар ёзиб қолдирган китоблари бизгача етиб келган Аҳмад ибн Ҳанбал, Имом ад-Доримий ас-Самарқандий, Имом ат-Термизий, Муҳаммад ибн Башар ва бошқа кўпгина ислом динининг улуғ арбоблари Имом ал-Бухорий даврида яшаганликларини ва ижод қилганликларини эътиборга олсак, ал-Бухорий тўғрисидаги мавжуд маълумотларнинг аниқлигига ҳеч қанақа шубҳа қолмайди. Мисрлик машҳур олим Имом ан-Нававий эътироф қиладики, Имом ал-Бухорийнинг, кўплаб замондошлари ҳақиқатда ҳам ислом дини ақидаларининг етук имомлари бўлганлар. Имом Аҳмад ибн Ҳанбалнинг ўғли Абдуллоҳ ибн Аҳмад ибн Ҳанбал отаси тилидан шундай деб ёзади: «Тарихда Хуросондан Муҳаммад ибн Исмоил ал-Бухорий каби йирик олим ҳеч қачон етишиб чиқмаган». IX асрда яшаган фақиҳ, Ҳошид ибн Исмоил хабар берадики, Басрадаги илм толиблари ҳадисдан кўпроқ илм олиш учун мудом ал-Бухорийнинг орқасидан эргашиб юрар эдилар. Агар у бирон кўчада тўхтаб қолган бўлса, бир зумда атрофида кўплаб кишилар тўпланиб кетар эди.

Ал-Бухорийнинг ҳадис илми бўйича дастлабки устозлари Бухородан чиққан машҳур муҳаддислар Иброҳим ибн ал-Ашъас, Муҳаммад ибн Салом ал-Байкандий, Абдуллоҳ ибн Муҳаммад ал-Маснадий, Муҳаммад ибн Юсуф ал-Байкандий ва бошқалар бўлганлар. Ал-Бухорийнинг фақиҳ ва муҳаддис сифатида камол топишида отаси Исмоил ибн Иброҳим ибн ал-Муғийранинг китоблари муҳим ўрин тутади. Чунончи ал-Бухорийнинг отаси шаҳардаги энг яхши уламолардан бўлиб, ўз билими ва тақводорлиги билан эл орасида машҳур эди. Ал-Бухорий ёшлигидан бошлаб ҳадисларни ёд олар эди. У қисқа вақт ичида ўз устозлари билан илмий бахслар қиладиган бўлди. Устозлари бу заковатли йигитга бошқалардан кўра кўпроқ эътибор берар эдилар. Уша даврда Бухорода кўп таниқли муҳаддисларнинг яшаганлиги, ал-Бухорий илмга ўта чанқоқлиги туфайли, фақат ватанида қолиб илм ўрганиш билан кифояланиб қолмади. У ўз олдига, ҳадисга оид манбаларни текшириш, ҳадисларни саҳиҳлигини аниқлаш каби ўта олийжаноб вазифаларни қўйди. У ҳижрий 210 йилдан Мадина шаҳрида хазрат имом Молик ибн Анас билан учрашди ва ҳадис илмидан дарс ола бошлади. Ал-Бухорий бу ерда Ҳамод ибн Зайд ва бошқа машҳур муҳаддислар ва фуқаҳолар билан учрашди. Ал-Бухорий Мадинада биринчи асарларини ёза бошлади. Ал-Бухорийнинг илк тадқиқотлари Саҳоба ва Тобеъинларга бағишланган эди. Кейинчалик у 18 ёшида «Тарихул Кабир» номли асарини ёзади. Бу асар ал-Бухорийга катта шуҳрат келтирди. Ал-Бухорийнинг устози Исхоқ ибн Роҳивиянинг таъбирича, муаллиф ўзи тасвирлаган ҳар бир шахсни шу қадар тўлатўкис хусусияти ва ҳаётининг муҳим томонларини ўрганган, каби талқин қилган.

Ал-Бухорий илмий сафарлари давомида узоқ йиллар Басра, Шом, Куфа ва Бағдодда яшади ва кўплаб янги устозлар ёрдамида ўз илмини оширди.

Ал-Бухорий ўзи ҳақида ҳикоя қилиб, «фақат ҳадис билан шуғулланувчи 1080 нафар муҳаддисдан ҳадис ёздим» деган. Манбаларда ёзилишича, ал-Бухорий барча муҳаддис устозларини беш тоифага ажратган ҳолда ўрганган. Биринчи тоифага Тобеъинлардан ривоят қилган муҳаддислар киради. Иккинчи тоифага, Тобеъинлар асрида яшаган лекин, уларнинг ўзларидан эшитмаган муҳаддислар, учинчи тоифага, ўша аср ўрталарида яшаб ўтган, Тобеъинлар билан учрашмаган лекин, уларга эргашган машҳур кишилардан эшитган муҳаддислар, тўртинчи тоифага Тобеъинларга эргашган кишиларнинг дўстлари, бешинчи тоифага ёши жиҳатидан юқоридаги муҳаддислар билан тенгдош кишилар киради.

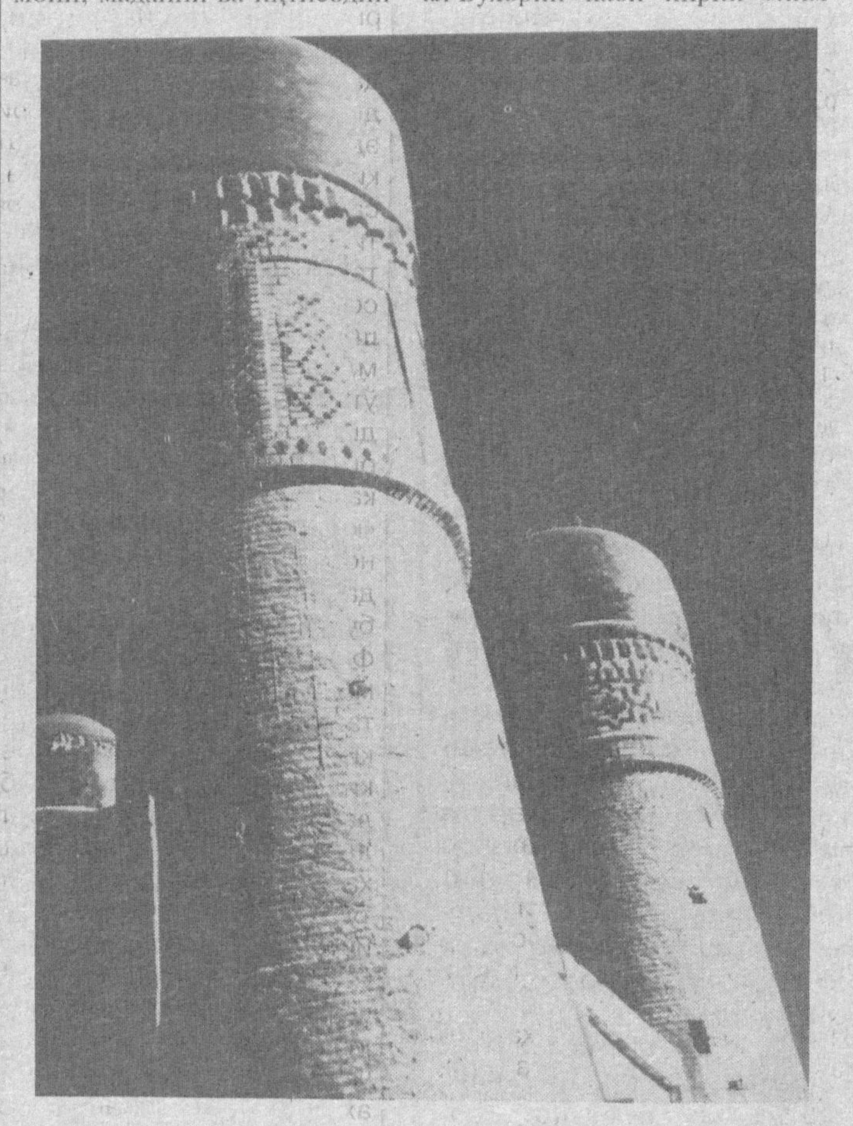

Имом ал-Бухорийнинг энг машҳур замондошларидан бири ул зотдан 12 ёш кичик бўлган Абу ал-Ҳасан Муслим ибн ал-Хажжож ибн Муслим ал-Қушайрий ан-Нисабурий (ҳижрий 206-261 йил) эди. Манбаларда келтирилишича, Муслим ибн ал-Ҳажжож билан Имом ал-Бухорий ўртасида яқин алоқалар бўлиб, у Имом ал-Бухорийдан кўп сабоқлар олган. Тарихий манбаларга кўра, уларнинг дастлабки учрашуви 250-ҳижрий йилда. Имом ал-Бухорий Нишопурга келиб ҳадис илмидан сабоқ бера бошлаганда юз берган. Бироқ бу пайтда Имом Муслим қирқ ёшдан ошган бўлиб, бу икки буюк муҳаддиснинг учрашувлари олдинроқ, яъни Имом Муслим бошқа мусулмон юртларини зиёрат қилган вақтда юз берган, деган маълумотлар ҳам мавжуд. Энг муҳими ёзма манбаларда келтирилган маълумотларга кўра, уларнинг олдиндан таниш бўлганликларига шубҳа йўқ. Таниқли олим Яъқуб ал-Ҳофизнинг «Муслим ибн ал Ҳажожнинг имом ал-Бухорий ҳузурида бамисоли ўқувчи боладек одоб сақлаб ўтирганини кўрганман», деб ёзиши, уларнинг яқиндан таниш эканликларини билдиради.

Муслим ибн ал-Ҳажжожнинг Имом ал-Бухорийга нисбатан муҳаббати чексиз бўлиб, унга ғоятда иззат икром кўрсатади. Бир куни Имом ал-Бухорийнинг хузурига келиб, унинг юзу-кўзларидан ўпиб: «Эй устозларнинг устози, иллатли (ноқис) ҳадисларнинг табиби! Менга оёқларингизни ўпишга рухсат қилинг», деб мурожаат қилган эди. Имом ал-Бухорий Нишопурда турган вақтида ундан бир қадам ҳам ажралмади, эрта-ю кеч унинг ёнида бўлди. Нишопур аҳли ўртасида буюк даҳо соҳиби бўлмиш Имом ал-Бухорийнинг обрў эътибори ошиб, шуҳрати ҳар тарафга ёйилгач, илм толиблари ҳадис илмидан сабоқ олиш мақсадида унинг ҳузурига кела бошладилар. Имом ал-Бухорийга нисбатан бу даражада эътиборнинг ошиши бошқа мухаддисларнинг ҳасадига сабаб бўлди. Айниқса Нишопурнинг бош муҳаддиси Муҳаммад ибн Яҳъё аз-Зуҳлий (258/871 йилда вафот этган) бу борада ғоят беандишалик кўрсатди. Илм толиблари унинг йиғинлар (сабоқлар)ига бормай, ҳаммалари Имом ал-Бухорий дарсларига бора бошлаганларида у ал-Бухорий ҳақида иғволар тарқатиб, ҳар қандай йўл билан уни обрўсизлантиришга уринди. Мана шундай мураккаб вазиятда Муслим ибн ал-Хажжож ал-Бухорийга нисбатан ғоятда вафодорлик ва содиқлик туйғуларини билдирди. У ҳеч иккиланмасдан ал-Бухорийни ҳимоя қилиб, унинг ёнини олди ва кунлардан бир кун «Устоз, фақат ҳасадгўйларгина сизни кўра олмайди, мен шоҳидлик бераманки, сиздек буюк зот бу дунёда йўқ», — деб хитоб қилди.

Ривоят қилинишича, ал-Бухорий ҳар сафар Басрага борганида унинг келганидан ҳабар топган илм аҳиллари ал-Бухорийдан ҳадис илми ҳақида таълим беришини сўрар эдилар. Басрадаги Жомеъ масжидида ҳали соқолига бирорта оқ тушмаган Имом ал-Бухорийни минглаб шогирдлари интизор бўлиб кутиб туришар эди. Боғдодда ҳам кўплаб шогирдлари бўлиб, улардан Абу Али Солиҳ ибн Муҳаммад ал-Боғдодийнинг таъбирича: Имом ал-Бухорий Боғдодга келганда унинг машғулотида 20-мингдан ортиқ киши иштирок этар эди.

Яна Абу Абдуллоҳ ал-Фирбарийнинг ривоят қилишича: Ал-Бухорийнинг «Ал-Жомеъ-Ас-Саҳиҳ» асарини 90 минг киши эшитиб дарс олган. Уларнинг орасида энг машҳурларидан Имом Абу ал-Ҳусайн Муслим ибн ал-Ҳажжож ибн Муслим, Абу Исо Муҳаммад ат-Термизий ва Абу Абдураҳмон Аҳмад ибн Шуайб ан-Насоий, Абу Ҳотим ва Абу Зураъ ва Абу Исхоқ Иброҳим ибн Исхоқ ал-Харбий, Солих ибн Муҳаммад ва Абу Бакр ибн Хузайма, Яҳё ибн Муҳаммад ибн Саийд, Муҳаммад ибн Абдуллоҳ Матиндирлар. Улуғ муҳаддис Абу Исо Мухаммад ибн Исо ат-Термизий (вафоти хижрий 209/279) ҳам Имом Бухорийнинг шогирди ва замондошларидан эди. У ўз устози изидан бориб жуда кўп юртларда бўлди, саҳиҳ ҳадисларни қидириб «Сунан ат-Термизий» номи билан машҳур «Ал-Жомеъ ал-Кабийр» китобини ёзди. Бундан ташқари у «аш-Шамоил» ва бошқа бир қатор китоблар муаллифидир. Ибн Ҳажар ал-Асқалоний ўзининг Мубаддимату Фатҳул Борий китобида ёзишича: Имом ал-Бухорий ўзининг илмий сафарини ҳижрий 210 йилдан бошлаган. У сафар давомида Абу Ҳанифанинг машҳур ўқувчиларидан ривоят қилади. Жумладан, Балхда Маккий ибн Иброҳимдан ривоят қилади ва ўзининг «ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ» асарида ундан 11 та ҳадис келтирган. Бағдодда Али ибн Мансур, Басрада Али Аби Осим ас-Сунбул, Воситда Али Умар ва ибн Мухаммад ва бошқалардан ривоят қилган. Абу Зуръа, Абу Ҳотим, Абу Хузайма, Мухамад ибн Наср ал-Марвазий, Абу Абдуллоҳ ал-Фирбарий каби машҳур муҳаддислар ҳам Имом ал-Бухорийнинг шогирдлари бўлганлар. Шунингдек, Риёзиёт олими Абу Жаъфар Муҳаммад ибн Мусо ал-Хаворазмий ва улуғ мунажжим Аҳмад ал-Бухорийнинг шогирдлари бўлганлар. Шунингдек, Риёзиёт олими Абу Жаъфар Муҳаммад ибн Мусо ал-Хаворазмий ва улуғ мунажжим Аҳмад ал-Фарғоний каби машҳур олимлар ҳам Имом ал-Бухорийнинг замондошлари эдилар.

Имом ал-Бухорий даври кўплаб муҳаддислар, уламолар ва фан арбоблари фаолиятлари билан шуҳрат топган. Улар ҳадисларни танқидий, нуқтаи назардан ўрганиб, ўша даврнинг диний, тарихий, фалсафий ва ижтимоий фанлари ривожида инсониятга бой мерос қолдирдилар.

Бахтиёр ЭШОНЖОНОВ,
ТошДШИ аспиранти.

АЪЛО МУАЛЛИМ

Нукус шаҳридаги Кенжебой Убайдуллаев номли ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтида анъанавий «Йил муаллими» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унга 21 шаҳар ва туманлар халқ таълими бўлимларида дастлабки босқичда биринчи ўрини эгаллаган муаллимлар қатнашди. Тадбир уч босқичда ўтказилди. Тўрт кун давом этган курашларда 22 нафар устозлар миллий тадбирни ҳаётга тадбиқ қила бориб, муносиб кадрлар тайёрлаш йўлида ўз билим ва тажрибаларидан қандай фойдаланаётганликларини намойиш этишди.

Қизғин ўтган бахсларда Кегейли туман лицейи ўқитувчи Набира Жиемуродова биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Ғолибага «Қорақалпоғистоннинг 1997 йил аъло муаллими» кўкрак нишони, Қорақалпоғистон республикаси Халқ таълими вазирлиги ва тармоқ касаба уюшмалари қўмитасининг фахрий ёрлиқлари, қимматбаҳо совғалари топширилди.

Абду РАҲМОН, «Ишонч» мухбири

КАСАЛЛИКЛАРГА МУНОСАБАТИНГИЗНИ СИНАБ КЎРИНГ

Бир аёл муҳарририятга мурожаат қилиб ўз хатида акасининг бир вақтлар 12 бармоқли ичаги оғриганлиги, даволанганидан кейин эса у соғайиб кетганлигини бироқ аёлнинг турмуш ўртоғи ҳам шу дардга чалинганлиги, аммо у қайта-қайта даволанишига қарамай бир неча йилдан бери дарддан фориғ бўлмаётганлиги ҳақида ташвишланиб ёзади. Нимага шундай бўляпти экан? Балки уни (эрини) дастлаб нотўғри даволашганмикан, деб сўрайди аёл.

Бу ерда гап, бизнингча касални тўғри ё нотўғри даволашганида эмас. Касални тузалиши кўп ҳолларда беморнинг кайфиятига унинг ўз касаллигига қандай муносабатда бўлишига боғлиқ.

Кишиларни даволаш чоғида беморнинг ўз касаллигига муносабатини аниқлаш мақсадида махсус тест саволлари ишлаб чиқилган. Ушбу саволларга берилган жавоблар ёрдамида беморнинг ўз касаллигини даволаш вақтида фаоллик кўрсаткичини аниқлаш мумкин.

1. Соғлиғим тўғрисида врачга мурожаат қилгунча ўзим қайғураман. (оғир касалликлар бундан мустасно) (Ҳа — 1 очко, Йўқ — 0).

2. Одатда мени кўрикдан ўтказаётган врач ёки ҳамширага улар нима қилишаётганлиги ҳақида сўрамайман. (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

3. Врач даволанишнинг бир неча усулини кўрсатганидан кўра аниқ нима қилиш кераклигини айтишини афзал кўраман. (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

4. Ҳамиша ўзини-ўзи даволагани яхши. (Ҳа — 1. Йўқ — 0).

5. Кўпинча врач ё ҳамширалар у ёки бу муолажани нима учун қилишаётганини сўрайман. (Ҳа — 1. Йўқ — 0).

6. Тиббиёт бўлгани ҳолда ўзини-ўзи даволаш шартми? (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

7. Касал бўлиб қолганимда, касаллик ҳақида уни даволаш усуллари ҳақида кўпроқ билишга ҳаракат қиламан. (Ҳа — 1. Йўқ — 0).

8. Ўзини-ўзи даволагандан кўра докторга мурожаат қилган маъқул. (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

9. Ўзини-ўзи даволашнинг фойдадан кўра зарари кўпроқ. (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

10. Мутахассиснинг даволагани маъқул. (Ҳа — 0. Йўқ — 1).

11. Гап саломатлик ҳақида экан бунда ўз билимимизда камроқ суянган маъқул. (Ҳа — 1. Йўқ — 0).

12. Менинг соғлиғим учун нима қилиш кераклигини танлашни менга қўйиб берсин, ўзи хулоса чиқаргандан кўра. (Ҳа — 1. Йўқ — 0).

Энди тўплаган очколарингизни ҳисоблаб кўринг-чи: Агар сиз 0 дан 6 гача очко тўплаган бўлсангиз у ҳолда сиз тиббиётга ишонасиз-у, бироқ соғлиғингиз тўғрисида камроқ ўйлайсиз. Йиғилган очколар қанчалик камайиб боргани сайин соғлиғингизни тиклашдаги сизнинг иштирокингиз камайиб борганлигини кўрсатади.

Агар тўплаган очколарингиз 7 дан 12 гача бўлса, бу сизнинг ўз куч ва билимингизга таянган ҳолда соғайишга интилишингизни саломатликни тиклаш ҳақидаги нарсалардан анчагина хабардор эканлигингизни ва ўз соғлиғингиз тўғрисида мустақил равишда қарор қабул қилишингизни кўрсатади. Бу кўникма сизни даволаниш масканларида бўлган чоғларингизда орттирган бўлишингиз эҳтимол. Касал бўлиб қолганингизда соғлиғингизни тиклашга сизни қўшилишингиз (агар зарурий илмга асосланган бўлса), ўзингиздаги ҳаяжонни бостиришга, охир оқибатда тезроқ тузалишингизга ёрдам беради.

Энг юқори 11—12 очколар сизни тиббиётга ишонмаслигингизни врачларнинг маслаҳатларига эътибор бермаслигингизни билдиради-ки, бу хавфли ҳолатдир.

Сурайё КАРИМОВА

Ўзбекистон ва жаҳон

САНЪАТ ЭЛЛАРНИ БИРЛАШТИРАДИ

5 — 10 октябрь кунлари мамлакатимиз пойтахти Тошкентда Буюк Британия фестивали кунлари бўлиб ўтди

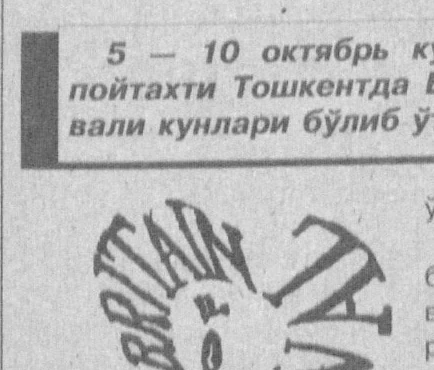

Мазкур фестивал Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси, Тошкентдаги Британия Кенгаши ваколатхонаси ҳамда шу мамлакатнинг Савдо ва саноат департаменти томонидан ташкил этилди. Фестивал доирасида савдо кўргазмаси, Буюк Британия Қироллиги миллий мероси кўргазмаси, инглиз бадиий фильмлари намойиши, Жеймс Қирби ижросидаги классик мусиқа концерти, Буюк Британия Қироллиги муҳандислик қўшинининг оркестри чиқишлари ҳамда бир қанча мавзулардаги Ўзбек-Британ қўшма семинарлари бўлиб ўтди. Мухбиримиз ушбу фестивалнинг аҳамияти хусусида Буюк Британия Бирлашган Қироллигининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Барара Логан Хей хоним билан суҳбатлашди.

— Барбара Хей хоним, Ўзбекистонда ташкил этилган Буюк Британия фестивали сизнингча самарали ўтдими?

— Ҳа албатта, мен бу тадбирнинг ўта самарали ва муваффақиятли ўтганини эътироф этаман. Аввало, Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга хизмат қилувчи яна бир муҳим қадам қўйилди. Қолаверса, Ўзбекистонликлар бугунги Англия ҳаёти билан яқиндан танишиб олдилар. Мазкур фестивал доирасида бўлиб ўтган концертлар ва инглиз кинофильмлари намойишини тадбиримизнинг катта ютуғи деб ҳисоблайман. Чунки санъат элларни бир-бирига яқинлаштиради. Айниқса, мусиқа ва бадиий фильмлар халқларнинг бир-бирига бўлган ҳурматини ва қизиқишини орттиради. Англиянинг машҳур мусиқачиси Жеймс Қирби ижросидаги классик мусиқа асарлари ва инглиз кино усталари томонидан яратилган «Мона Лиза», «Миссия», «Арабистонлик Лоуренс» ва «Шу ерлик қаҳрамон» номли бадиий фильмлар ўзбекистонлик санъат мухлисларида катта таассурот қолдирганига гувоҳ бўлдим. Бу мени ниҳоятда қувонтирди.

— Фестивал доирасида «Мерос» кўргазмасининг ҳам ташкил этилгани ўзбекистонликларнинг катта қизиқишига сабаб бўлди.

— Тўғри айтасиз, Буюк Британия Қироллигининг миллий мероси намуналари Ўзбекистонда катта қизиқиш уйғотди. Бу кўргазмада Буюк Британия қиролларининг қимматбаҳо буюмлари, яъни нодир тошлар билан безатилган кийимлари, давлат маросимларида қўлларида ушлаб турувчи буюмлари ҳамда Англия Тожининг аниқ нусхалари намойиш этилди. Бу жуда гўзал ва бебаҳо буюмларнинг асл нусхалари Лондондаги Тауэр биносида сақланади. Шунингдек, Тошкентда ўтказилган «Мерос» кўргазмасида Англия Қироличаси Елизавета 1 нинг мумдан ясалган ва худди тирик одамга ўхшайдиган ҳайкали ҳам намойиш этилди.

— Буюк Британия фестивали давлатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлашда катта аҳамиятга эга бўлди, шундай эмасми?

— Шубҳасиз! Икки давлат ўртасидаги ҳамкорликни кучайтиришга дастлаб савдо-сотиқ алоқалари ва Ўзбекистон иқтисодиётига сармоялар сарфлаш билан туртки берилган эди. Ҳозирда ҳам ҳамкорликнинг бу қирралари мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда устивор йўналиш сифатида баҳоланади. Бир қатор инглиз фирма ва компаниялари мамлакатингизга ўз сармояларини сарфлаб, Ўзбекистон бозорида самарали фаолият кўрсатмоқдалар. Мен Буюк Британия элчиси сифатида бундан жуда фахрланаман. Шунингдек, маданият, маънавият, маърифат ва санъат соҳаларидаги ҳамкорлигимиз ҳам сўнгги вақтда жуда муваффақиятли ривожлана бошлади. Бу соҳалардаги алоқаларимиз ҳам ўзаро ишонч ва дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Жумладан, Тошкентда бўлиб ўтган Буюк Британия фестивали ҳар икки томоннинг бу йўлда қўйган муҳим қадами бўлди. Ишончим комилки, Ўзбекистон ва Буюк Британия муносабатлари бундан буён ҳам муваффақиятли равнақ топиб боради.

Хайрулло НУРИДДИНОВ
суҳбатлашди

С уважением

г-жа Барбара Хей
Посол Великобритании

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 14 октябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилайди:*)

1 Австралия доллари	56,37
1 Австрия шиллинги	6,21
1 Англия фунт стерлинги	124,17
10 Бельгия франки	21,18
1 Голландия гульдени	38,81
10 Греция драхмаси	2,77
1 Дания кронаси	11,48
1 БАА дирхами	20,83
1 АҚШ доллари	76,49
1 Миср фунти	22,58
1 Ирландия фунти	111,68
1 Исландия кронаси	1,08
10 Испания песети	5,18
100 Италия лираси	4,45
1 Канада доллари	55,50
1 Хитой юани	9,23
1 Қувайт динори	251,82
100 Ливан фунти	4,98
1 Малайзия ринггити	24,33
1 Германия маркаси	43,71
1 Норвегия кронаси	10,91
1 Польша злотийси	22,56
10 Португалия эскудоси	4,30
1 Сингапур доллари	49,64
1000 Туркия лираси	0,43
1 Финляндия маркаси	14,58
1 Франция франки	13,02
1 Швеция кронаси	10,09
1 Швейцария франки	52,46
1 ЭКЮ	85,64
10 Жанубий Корея вони	0,84
10 Япония иенаси	6,36
1000 Россия рубли	13,03
1 Украина гривнаси	40,90
1000 Белорусь рубли	2,73
1 Эстония кронаси	6,03
1 Латвия лати	130,53
1 Литва лити	19,12
1 Қозоғистон тенгеси	1,01
1 Қирғизистон соми	4,42

**) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

Маънавият сарчашмаларида

ЗИЁКОР

Сайёранинг орзуси журналист бўлиш эди. ТошДУнинг журналистика куллиётига икки марта ҳужжат топширдию, бироқ конкурсдан ўта олмади. Сўнгра Қарши маданият техникуми кутубхонашунослик бўлимида таҳсил олди. Мана ўн беш йилдирки Шаҳрисабз пахта тозалаш заводи касабақўмига қарашли кутубхонада ишлаб келаётир. У ўз ишининг фидойиси. Тинмай китоб мутолаа қилади, ҳатто сиз билан ҳар қандай асар юзасидан баҳс юрита олади. Айрим кутубхоначилардан бирор асар ҳақида сўрасангиз, эплаб жавоб бера олишмайди. Жонкуяр, одамлар билан тез тил топишиб кетадиган Сайёра кутубхонада турли стендлар ташкил этган. Айниқса, маънавиятимизга эътибор кучаяётган ҳозирги даврда уларнинг масъулияти янада ошиб кетди. Жонкуярлиги сабабли завод касаба уюшма қўмитаси раиси Ориф Эргашев ва бошқа маъмуриятни раҳбарларни тинч қўймайди. Кутубхонани турли китоб,журналлар билан бойитиш, таъмирлаш ишларини амалга ошириш, жиҳозлар келтириш турли мавзуда турли адабий кечаларни ўтказишга ҳаракат қилаётир.

Айни пайтда кутубхонада 7000 дан зиёд турли мавзуга оид китоб бор, 620 нафар китобхон бу ерни муқаддас маънавий жойи деб билади. Уларни Сайёра Халилова очиқ юз, ширин сўз билан қарши олади ва қандай китоблар олишини, ўқиган китоби ёққан-ёқмаганлигини албатта сўрайди. Зиё масканида завод ишчиларидан ташқари теварак-атрофдаги китобхонлар ҳам тез-тез бўлишади. У турли адабий кеча ва танловлар уюштириб, уни бошқаришдан ташқари, қўшиқ куйлайди, турли ролларни ҳам ижро этади. Масалан, у бундан бир неча йил олдин Шаҳрисабз халқ театри жамоаси билан Тошкентда ўтказилган «Даврамизга марҳабо!» телевизион танловида иштирок этиб, фахрли ўринлардан бирини эгаллаб қайтди.

Сайёра жамоатчи мухбир сифатида туман, вилоят ва республика матбуотида фаол қатнашиб келмоқда. У кўпроқ одоб-аҳлоқ, маънавият ва маърифат мавзуларида ёзади. «Садоқат» номли ҳикояси асосида «Хаёлимда руҳинг сенинг» номли сценарий ёзди. Видеофильмнинг суратга олиш ишларида завод маъмурияти яқиндан ёрдам кўрсатди.

Кутубхоначилик касби унинг жон-дили. Шу боисдан бекор ўтиришга, зерикишга унинг вақти йўқ.

Ҳикмат САМАДОВ

КАДРЛАР - КЕЛАЖАК БУНЁДКОРЛАРИ

АҚШ да таълим тизими тажрибаси

Жаҳон харитасида Америка Қўшма Штатлари деган давлатнинг вужудга келганига атиги 220 йилдан кўпроқ давр ўтган бўлсада, демократик тамойиллар асосида сиёсат юритувчи ҳокимият сифатида донг таратиб бўлди. Америка мустақиллигидан сўнг бирин-кетин Оврупа мамлакатларида ҳам демократик ўзгаришлар юз бера бошлади. Америка «андозаси» билан йўл тутган ҳар қандай давлат ўз олдига инсон эрки ва ҳуқуқларини тўла кафолатлаш, дин, мафкура, таълим, тил ва сиёсий қарашлар эркинлиги ҳамда том маънодаги демократиянинг таъминланиши вазифаларини қўйди. Шу билан бир қаторда мамлакатда таълим тизимини ривожлантиришга кенг ўрин берилди. Агар мамлакат аҳолисининг асосий қисми Оврупа ва бошқа мамлакатлардан кўчиб келган зиёли ва янгиликка интилувчи одамлардан ташкил топганлигини эътиборга олсак, таълим тизимини ривожлантириш ҳисобига янги технология ва янгича бойбадавлат ҳаёт кечириш учун бўлган ҳаракатлар Америка Қўшма Штатларининг бош мақсади бўлганини кўрамиз.

Сўнгги ўн йилликлар мобайнида АҚШ иқтисодида рўй берган энг чуқур ўзгаришлардан бири маҳсулот ишлаб чиқаришдан хизмат кўрсатиш томон бурилиш билан белгиланди. Хизмат кўрсатиш саноати реклама, банк иши, маслаҳат бериш, маълумотларни қайта ишлаш, томоша-истироҳат, бошқарув, суғурта, саёҳатлар, нақл этиш ва ўзга соҳаларни ўз ичига қамраб олади.

Ана шунинг учун ҳам Америка Қўшма Штатлари ҳар бир жабҳа ва жараёнда етакчилик қилиб келмоқда. Бизнинг асримизда Америка Қўшма Штатлари сиёсий, иқтисодий, молиявий, ҳам ҳарбий жиҳатдан жаҳоннинг энг қудратли давлатига айланди. Унинг тажрибаси жаҳоннинг барча қитъа ва мамлакатларида яшовчи халқнинг диққат марказида турибди. АҚШ ташқи иқтисодиётининг муҳим жиҳатларидан бири кредитлар, қарзлар ва капитални экспорт қилишнинг бошқа шаклларидан иборатдир. АҚШ ҳукумати мустақил Ўзбекистонга ҳам катта ёрдам кўрсатаётир. АҚШ сармояларининг Ўзбекистон иқтисодиётидаги иштироки эса мамлакатимиздаги бозор инфратизимининг жадал шаклланиши жараёнини тезлаштириб, бозор муносабатларига ўтиш даври муаммоларининг ижобий ҳал этилишига замин яратмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1996 йил июнь ойидаги Америка Қўшма Штатларига қилган биринчи расмий ташрифи икки буюк давлат ҳамкорлигининг жуда кўп қирралари, жумладан, Америка сармояларини Ўзбекистонга жалб этиш, АҚШ ҳукуматининг мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақиятли бориши учун ҳамда мамлакатда кадрлар тайёрлаш тизимини ривожлантириш учун кўрсатадиган ёрдамларини янада кенгайтириш борасида янги имкониятларни очиб берди. АҚШ нинг иқтисодий, сиёсий таълим соҳасидаги ривожланиш йўлини ўрганиш ва ундан унумли фойдаланиш ривожланаётган ёш мустақил мамлакатлар учун ўта муҳимдир.

Яқинда Тошкент Давлат иқтисодиёт университетидан бир гуруҳ профессор-ўқитувчилар АҚШ да бўлишиб, у ерда таълим тизимида амалга оширилаётган бозор муносабатлари билан танишдилар. АҚШ - Ўзбекистон қўшма семинарида олий тизимини такомиллаштириш дастури асосида ўқитиладиган фанларнинг сони ва сифати, ўқув дастурлари ва талабаларни ўқитиш услублари, илмий-тадқиқот ишларини амалга ошириш муаммолари билан батафсил танишиб чиқдилар. Айниқса АҚШлик олимларни Ўзбекистонда кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур алоҳида қизиқтириб қолди. Ушбу дастурни ўрганишга катта аҳамият берилди.

Ҳозирги пайтда АҚШ да 3561 та олий мактаб мавжуд бўлиб, 156 тасини Университетлар ташкил этади ва уларнинг кўпчилиги давлатга қарашли ҳисобланади.

АҚШ да йирик Университетлар қошида жуда кўплаб колледжлар, илмий Марказлар фаолият кўрсатади. Биргина Нью=Йорк Университети қошида 14 та колледж, 4 та илмий Марказ мавжуд бўлиб, уларда кўп сонли талабалар ўқитилади.

Олий таълимнинг мамлакат ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги ўрни, мавқеини баҳолаш учун юқорида келтирилган рақамлар етарлидир.

Бугунги кунда мамлакатимиз олий ўқув юртларида 85 мутахассислик бўйича кадрлар тайёрланмоқда. Шулардан қай бири мамлакат тараққиёти учун зарурлигини ёки эҳтиёж миқдорини аниқлаш зарур. Бозор иқтисодиёти қонунияти асосида кадрларга бўлган талаб ва таклифни синчиклаб ўрганиш ва шу аснода мамлакат эҳтиёжи учун зарур мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш керак.

АҚШ даги таълим тизимини ўрганиш шуни кўрсатдики, бу ерда ўқиш истагини билдирган ва моддий имкониятга эга бўлган барча ёшлар давлат ёки хусусий университетларда тўсиқсиз ўқишлари мумкин. Бу борада бизнинг мамлакатимизда ҳам ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Олийгоҳларга давлат грантларидан ташқари яна шунча талабани қабул қилиш имкониятининг берилиши Вазирлар Маҳкамасининг «1997 -98 ўқув йилларида Ўзбекистон Республикасининг олий ўқув юртларига қабул тўғрисида»ги қарорида ўз ифодасини топганлиги таълим тизимини такомиллаштиришдаги яна бир янги қадам бўлди. Келажакда тўлов-контракт асосида талабалар қабул қилиш миқдорини ошириб бориш, баъзи ҳолларда қабул комиссияларига қўйилаётган нохуш фикрларни йўқотишга олиб келади деб ўйлаймиз.

Ундан ташқари таълим тизимида ҳақиқий рақобат яратиш ҳам унда сифат кўрсаткичлариини яхшилашга олиб келади. Хусусан, айрим ҳолларда ривожланган мамлакатларнинг Университет ёки колледжларининг республикамиз олийгоҳлари қошида қўшма факультетларини очиш зарур. Бу ўз навбатида хорижий мамлакатлардаги олийгоҳларнинг ўқув-методик дастурларини, дарсликларини ва профессор-ўқитувчиларини қийинчиликларсиз кириб келишига, маърузалар ўқишига имкон беради. Ундан ташқари бу бўлинмаларда хорижий мамлакатларга юбориладиган иқтидорли ёшлар имкониятларини синаб кўриш имконияти туғилган бўлар эди. Албатта, бундай бўлинмаларнинг имкониятлари дунё стандартлари талабларига жавоб берадиган бўлсагина уларга рухсат бериш мумкин.

АҚШ олийгоҳларидаги ўқув услуби бизникидан фарқ қилади. Аудиторияда ўтиладиган дарслар асосан савол=жавоблар тарзда олиб борилиши бизни ҳайратда қолдирди. Бундай ўқиш жараёнини ташкил этиш талабаларнинг мустақил ўқиши ва ўрганишига замин яратади, кутубхоналарда барча фанлар бўйича етарли даражада янги дарсликлар ва ўқув-методик материалларнинг мавжудлиги аҳамиятлидир. Агар бу борада ҳам АҚШ тажрибасидан фойдалансак кўнгилдаги иш бўлар эди, чунки ўтиладиган барча фанлардан дарслик ўқув-методик материаллар тайёрланмаса миллий тилимизда ўқитишнинг сифатини яхшилаш имконияти ҳам бўлмайди.

Халқимизда «юз марта эшитгандан кўра бир марта кўрган яхши» деган нақл бор. Кадрлар тайёрлаш, ўқитиш тизимини яхшилаш бош мақсад экан биринчи навбатда профессор-ўқитувчиларнинг ўзини қайта тайёрламоқ бугунги кунда ўта муҳимдир.

Бунинг учун эса олийгоҳларда ишлайдиган профессор-ўқитувчиларнинг кўпчилигини малака ошириш учун хорижий мамлакатларга юбориб туриш лозим бўлади.

Ҳар бир мамлакатнинг қудрати унинг иқтисодий салоҳияти билан белгиланади. Иқтисодий салоҳият ўз навбатида ишлаб чиқариш кучларининг ривожланиши даражасига боғлиқ бўлиб, жон бошига яратилган ялпи маҳсулот унинг асосий кўрсаткичи ҳисобланади.

Жамиятнинг маънавий даражаси эса миллий даромадни иқтисодиётнинг турли соҳалари, ижтимоий гуруҳлар ўртасида қанчалик тенг, адолатли тақсимланишига қараб белгиланади. АҚШ да олий таълимга йилига 180-200 млрд. доллар сарфланиши, миллий даромаднинг салмоқли улуши олий таълимга ажратилишини кўрсатади. Демак, АҚШ келажакда янада юксак тараққиёт даражасига чиқиш мақсади билан яшаяпти. Шундай бўлиши табиийдир, чунки дунё бозоридаги рақобат бугуннинг ҳар қандай илғор мамлакатини эртага кам ривожланган мамлакатлар қаторига суриб қўйиши мумкин. Ҳозирги замон жаҳон иқтисодиётининг ривожланиш тенденциялари буни яққол кўрсатиб турибди. Ана шунинг учун ҳам таълим тизимини такомиллаштириш ўз навбатида олийгоҳларни моддий базасини тубдан яхшилашни бунинг учун эса давлатнинг аралашуви билан бирга олийгоҳлар томонидан тўлов-контракт асосида амалга ошириладиган талабалар қабулидан тушадиган маблағни фақат мақсад сари сарфлаш чораларини ҳам белгилаш зарур.

Инсонни инсон қилган, уни тараққиёт деб аталадиган узлуксиз ва сўнгсиз жараённинг фаол иштирокчисига айлантирган, унинг ибтидоий тасаввурини юксак тафаккур даражасига олиб чиққан нарса унда ўрганиш ва ўргатиш қобилиятининг мавжудлигидир.

Инсоннинг худди шу қобилиятини ўстириш таълим тизимини ривожлантириш билан боғлиқ бўлиб, у тараққиётнинг ажралмас қисмидир. Ана шунинг учун ҳам Пайғамбаримиз саллоллоҳу алайҳи васаллам эзгулик, олижаноблик ва тараққиёт учун «Илм эгалланг! - Илм -саҳрода дўст, ҳаёт йўлларида-таянч, ёлғизлик дамларида -йўлдош, бахтиёр дақиқаларда - раҳбар, қайғули онларда мададкор, одамлар орасида -зебу зийнат, душманларга қарши курашда - қуролдир» деб таълим берганлар.

Мамлакатда кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур тузиш ва уни амалга ошириш таълим тизимида амалга оширилиши лозим бўлган туб ислоҳотларни амалга ошириш билан боғлиқдир. Бу борада АҚШ олийгоҳлари билан Ўзбекистон олийгоҳлари ўртасида ўтказилган кузатишлар шуни кўрсатадики, республикамизда таълимнинг бошланғич ва ўрта маълумот оладиган босқичларида ташкилий камчиликлар мавжуд бўлса=да унинг сифат кўрсаткичларини у даражада паст деб бўлмайди. Таълимнинг иккинчи босқичи бўлган Олий таълимни такомиллаштиришга алоҳида аҳамият бериш зарур.

Мамлакатимизда олий таълимни ривожлантиришнинг бош мақсади фан асосларини пухта эгаллаган, назарияни амалиётга татбиқ этишниинг уддасидан чиқадиган, мустақил ҳолда ижодий тафаккур билан ишлай оладиган миллий манфаат ва маънавият эгаси бўлган мутахассис кадрлар етиштиришдан иборатдир. Бас шундай экан, мамлакатимизда миллий эътиқодга эга бўлган, дунё стандартларига жавоб берадиган кадрлар тайёрлашни тезлатиш зарур. Бунинг учун эса республикада таълим тизимини такомиллаштириш билан бирга кадрлар тайёрлашнинг асосий қисмини ўзимизда, бир қисмини эса илғор хорижий мамлакатларда амалга ошириш зарур.

Масалан, АҚШ Университетларида таълим олаётган талабаларнинг ярмига яқини Хитой, Корея, Тайван каби ривожланиб бораётган мамлакатлардандир. Шу мамлакатлар гуруҳига бизнинг мустақил мамлакатимиз ҳам кирса фақат фойдадан ҳоли бўлмайди.

АҚШ Университетларида таълим олган ёшлар мамлакатимизга қайтгач, илғор тажрибаларни олиб киради, амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самарадорлигини оширади.

Кези келганда, айтиш керакки, бундан бир неча аср илгари буюк ватандошимиз Ал-Беруний тафаккури билан ғойибона кашф этилган Америка бундан 221 йил олдин жаҳондаги биринчи демократик давлат жойлашган замин сифатида қайта кашф қилинган эди. Бугунги кунга келиб эса Ўзбекистон Америка Қўшма Штатларини ўзининг яқин дўсти ва тараққий этган демократик давлат қуриш йўлидаги катта ҳамкори сифатида яна бир бор кашф этди. Муштарак мақсад - ёрқин келажак сари икки буюк давлатнинг биргаликда қўяётган қадамлари ҳамиша қутлуғ бўлсин!

Қаландар АБДУРАҲМОНОВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган халқ таълими ходими

1997 йил-инсон манфаатлари йили

САВДО МАРКАЗИ

Чимбой тумани техника таъминоти ҳиссадорлик жамияти хайрли ишни амалга оширди. Қосим Авезов номидаги жамоа хўжалигида Савдо марказини очиб берди. Унинг пештахталарида техника ва механизмлар учун эҳтиёт қисмлар ўрин олди. Баҳолар унчалик қиммат эмаслиги сабабли фермерлар, қишлоқ хўжалиги уюшмалари вакиллари дастлабки куниёқ бир неча юз минг сўмлик савдо қилишди.

Жамият томонидан савдо маркази қошида қурилаётган ун тегирмони, аккумулятор тузатиш ва таъмирлаш, пахта титиш цехлари ҳам фойдаланишга топшириш арафасида.

Мазкур хизмат нуқталари аҳоли талабини қондириш билан бирга ўнлаб кишиларнинг иш жойларига эга бўлиш имконини беради.

Абду РАҲМОН
«Ишонч» мухбири

КУЙЛА, ОНАЖОН!

Донецк... туғруқхоналаридан бирида хомиладор аёлларнинг хори ташкил этилди. Бўлажак оналар қандайдир шуҳрат орттириш, ном қозониш учун эмас, балки вақтларини хуш ўтказиш учун ашула айтадилар. Ушбу вокал гуруҳга тўрт фарзанднинг отаси собиқ музикачи Семён Иванченко раҳбарлик қилмоқда. Хор аъзоларининг фикрича, ҳомила мусиқани сезади, бу омил боланинг кейинги ривожланишида характер ва қобилиятини шаклланишида ижобий рол ўйнайди.

Пиру бадавлатларимиз

ИБРАТ

Кўз касалликлари шифохонасига туташиб кетган «Губоғ» жамоа хўжалиги далалари. Илгари бу далаларда машҳур пахтакор Зиёд Шамсиев бошлиқ бригада деҳқонлари мўл ҳосил кўтариб, донг таратишган эди. Бундан тўрт-беш йил муқаддам шаҳар тасарруфига ўтказилган бу ерлар қаровсиз ётарди. Фақат ўтган йили жамоа хўжалиги бу ерга буғдой экиб, гектаридан 10 центнерга етар-етмас дон олди. Бироқ олинган ҳосил сарф-харажатларни ҳам қопламади...

Асли Араловул қишлоғилик Наим бобо Қодиров бу ҳолдан яхши хабардор эди. Бир куни қишлоғига ўта туриб йўл бошида тўхтаб қолди... Уйга қайтиб келгач, ўзича хомчўт қилди, режалар тузди, ниҳоят қатъий қарорга келди.

Аввало ўғли Қарши аэропорти бошлиғи Рустамжон билан маслаҳатлашди. Қарши шаҳар ҳокими Шуҳрат Бегматовга йўлиққанда у киши Наим бобонинг фикрини қўллаб-қувватлади. Ўғли ҳам, ҳоким ҳам бу ишда амалий ёрдам кўрсатишни билдиришди. Шундай қилиб 25 гектарлик бу майдонларда буғдой етиштириш лозим деб топилди. Наим бобонинг «Тоҳир» фирмаси билан вилоят «Камолот» жамғармаси ўртасида шартнома тузилди. Таъсисчи жамғарма ва фирма ҳамкорликда ишга киришиб кетди. Ғаллачилик бригадаси тузилиб, унга Раҳим Қодиров бошлиқ қилиб тайинланди. Дастлаб Касби туманидаги Ҳамза Хўжақулов номли жамоа-ширкат хўжалигидан қарзга 6.5 тонна уруғлик келтирилди. Ўтган йилнинг октябрь ойида ер шудгор қилиниб, ҳар гектар ерга 480 килограммдан аммофос солинди. Шудгорлаш тугагач, ҳар гектар ерга 250 килограммдан дон сепилди. Аммо куз қурғоқ келганлиги туфайли уруғнинг униб чиқиши кечикиб кетди. Баҳор бунинг ҳиссасини чиқарди. Серёғин кунлар бошланди. Ёмғир сувига тўйинган, кўклам қуёшидан баҳра олган экинзорлар яшнаб кетди. Далаларни кўм-кўк буғдой майсалари қоплади. Апрель ойининг ўрталарида барча майдонлардаги экинлар бир марта суғорилди, суғориш олдидан ҳар гектар ерга 400 килограммдан аммиакли селитра берилди. Бригада аъзолари София Ғиёсова, Валентин Панин, Нуриддин Анваров, Неъмат Қодиров ҳамкорликда обдон меҳнат қилишди. Экинни парваришлаш, молларнинг пайхон қилишидан асраш, бегона ўтлардан тозалаш каби барча ишларни бир жону, бир тан бўлиб бажаришди. Бирлик, ўзаро ҳамжиҳатлик яхши натижалар берди.

- Мен,-дейди Наим бобо Қодиров.- Бу йил 80 ёшга тўламан. Ҳар бир ёшимга 1 тоннадан 80 тонна буғдой етиштиришга аҳд қилгандик. Ниятимиз тўғри экан, кўзлангандан ҳам кўп ҳосил олдик. Ҳар гектар майдондан 40 центнердан, жами 100 тонналик хирмон кўтардик.

Биз Қарши туман ҳокими Раҳмат Жалиловдан миннатдормиз. У ўрим арафасида битта Америка «Кейс» комбайни ажратди, шу сабабли ўримни қисқа муддатда - икки кунда тамомладк.

Наим бобо Қодиров бир сўзли, танти одам. Ҳеч қачон бировнинг ҳаққига кўз тикмаган. У узоқ йиллар масъул лавозимларда ишлаб, шаънига доғ туширмаган, уруш қатнашчиси. Шу туфайли бригада аъзолари унга ишонишади, тегишли ҳақларини, маошларини ўз вақтида олиб туришди. Ўзаро келишувга биноан ҳар бир ишловчига 1 тоннадан буғдой, бир тележкадан бепул сомон берилди. Ойлик маошларини олишда узилиш бўлмади. Иш ҳақи ўрнига ғалла оламан деганларга қўшимча буғдой берилди. Ҳосилнинг 73 тоннаси 10-ун комбинатига топширилди. Унга айлантирилиб, шаҳар аҳолисига арзон нархларда сотилади. 10 тоннаси уруғлик, ички эҳтиёжлар учун жамғариб қўйилди. Қарзга келтирилган уруғлик эгасига қайтарилди. Соф фойданинг 51 фоизи «Камолот» жамғармаси ҳисобига ўтказилади. Фирманинг галдаги режалари ҳам чакки эмас. Келгуси йилда ҳар гектар ердан камида 50 центнердан дон олиш кўзда тутилмоқда. Ҳозиргача барча майдонга дон экиб қўйилди. Айни пайтда сув йўллари, ўқариқлар тозаланмоқда. Биз Наим бобо Қодировнинг Ўзбекистоннинг дон мустақиллигига қўшган муносиб улуши ва режалари хусусида қисқача тўхталдик. Гапнинг сирасини айтганда тиниб-тинчимас отахон фермернинг бу соҳадаги ишлари кўпчилик учун ибрат намунасидир, десак ҳеч муболаға бўлмайди.

Сувон СОҚИЙ

Ёзда дам олишга имкони бўлмаган ҳамюртлар !

Ўзбекистон касаба уюшмалари
Санаторий-курортлар бирлашмасининг

Йўлланмалар тарқатиш бошқармаси

Сизни Республикамизнинг ноёб табиий иқлим омилларига эга бўлган касаба уюшмалари санаторий-курорт муассасаларига даволаниш ва дам олишга таклиф қилади.

Тошкент шаҳрида:
- Кўп тармоқли" Турон" санаторийсига (қон, томир, юрак, асаб, гинекологик ва андрологик касалликлари);
-"ЧИНОБОД" санаторийсига (овқат ҳазм қилиш аъзолари ва гинекологик касалликлари).
Махсус йўлланмалар бўйича она (ота) 4 ёшдан 7 ёшгача (ёз мавсумида 14 ёшгача) боласи билан даволаниши мумкин.

Тошкент вилоятида:
"БОТАНИКА" санаторийсига (овқат хазм қилиш аъзолари ва асаб касалликлари).
Махсус йўлланма бўйича она (ота) 4 ёшдан 7 ёшгача (ёз мавсумида 14 ёшгача) бўлган боласи билан даволаниши мумкин.
- Кўп тармоқли "БЎСТОН" санаторийсига (қон томир, юрак, асаб ва урологик касалликлари).
- "8 МАРТ" санаторийсига (гинекологик касалликлари ҳамда бепуштлик билан оғриган эр-хотин даволанади).
- "ОҚТОШ" санаторийсига (нафас органларнинг туберкулезга алоқадор бўлмаган касалликлари).

Андижон вилоятида:
- Кўп тармоқли"МАРҲАМАТ" санаторийсига (қон-томир, юрак, асаб ва сурункали тери касалликлари).

Бухоро шаҳрида:
- "СИТОРАИ МОҲИ ХОСА" санаторийсига (буйрак касалликлари) ёз фаслида (асаб, овқат ҳазм қилиш, таянч-ҳаракат органлари касалликлари).

Жиззах вилоятида:
-"ЗОМИН" санаторийсига (нафас органлари ва асаб системаси касалликлари).
Махсус йўлланмалар бўйича она (ота) 4 ёшдан 7 ёшгача (ёз мавсумида 14 ёшгача) бўлган боласи билан даволаниши мумкин.

Қашқадарё вилоятида:
- Қарши шаҳридаги "ҚАШҚАДАРЁ СОҲИЛИ" санаторийсига (қон-томир, юрак, асаб, овқат ҳазм қилиш касалликлари органлари):
-"МИРОҚИ" санаторийсига (нафас олиш органлари ва асаб система касалликлари).

Наманган вилоятида:
- Кўп тармоқли" ЧОРТОҚ" санаторийсига (таянч-ҳаракат, овқат ҳазм қилиш органлари, асаб системаси, тери ва гинекологик касалликлари);
Махсус йўлланма бўйича она (ота) 4 ёшдан 7 ёшгача (ёз мавсумида 14 ёшгача) бўлган боласи билан даволаниши мумкин.
- "КОСОНСОЙ" санаторийсига (суяк-мушак, асаб, қон-томир, ва юрак касалликлари).
- Кўп тармоқли "НИҲОЛ" санаторийсига (овқат ҳазм қилиш органлари суяк-мушак, асаб системаси, буйрак касалликлари).

Самарқанд вилоятида:
-АБУ АЛИ ИБН СИНО" санаторийсига (таянч-ҳаракат органлари, қон-томир, юрак ва асаб системаси касалликлари).

Фарғона вилоятида:
- Кўп тармоқли "ЧИМЁН" санаторийсига (қон-томир, юрак, таянч ҳаракат органлари, асаб системаси, гинекологик ва урологик касалликлари).
Махсус йўлланмаларга эга она (ота) 4 ёшдан 7 ёшгача (ёз мавсумида 14 ёшгача бўлган боласи билан даволаниши мумкин).

Бизнинг йўлланмаларимиз марказий Осиёда энг арзон йўлланмалардир!

Касаба уюшма ташкилотларига йўлланмалар қўшимча тўловларсиз ўз нархига сотилади.

Шу билан бирга санаторий-курортлар бирлашмаси Ўзбекистон худудида жойлашган барча санаторий ва дам олиш масканларига, шунингдек ҳамдўстлик мамлакатлари курортларига йўлланмалар олишингизга ёрдам беради.

Йўлланмаларни накд пулга, пул ўтказиш ва вексел билан олишингиз мумкин.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Правда Востока'' кўчаси, 24 уй.
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 56-85-68, 56-73-56, 56-78-15, 56-70-97.

Спорт

ФУТБОЛ: Жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви

Футбол кимларни ўз сеҳрига маҳлиё этмаган дейсиз. Футболнинг сеҳри, жодуси шунчалик кучлики, унинг чангалига қандай тушиб қолганингизни ўзингиз ҳам сезмай қоласиз. Ҳозир миллионлаб футбол фанатларининг диққат эътибори жаҳон чемпионатининг саралаш учрашувларига қаратилган.

Ўтган шанба куни Тошкентдаги марказий «Пахтакор» ўйингоҳи минглаб футбол ишқибозларини ўз бағрига олди. Бу ерда Францияда ўтказиладиган навбатдаги жаҳон чемпионати саралаш беллашувларининг Осиё қитъаси «Б» гуруҳида қатнашаётган Ўзбекистон ва Япония терма жамоаси футболчилари беллашдилар.

Футбол мусобақаси бошланмасидан олдин республикамизнинг таниқли санъаткорлари ижро этган дилрабо қўшиқлар йиғилганларга ҳузур бағишлади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, жаҳон чемпионатининг саралаш баҳслари ҳамиша чиройли, тезкор ўйинларга, кутилмаган натижа ва тасодифларга бой бўлади, ҳамда шуниси билан қизиқарлидир. Энди бевосита ўйин тафсилотларига тўхталиб ўтсак. Саралаш учрашувларида имконияти кўпроқ баҳоланган Япония футболчилари олдинги ўйинларни кўтаринки руҳда ўтказа олмадилар. Майдон кенг, тўп думалоқ деб шунга айтсалар керак-да. Кўпчилик муҳлислар Ўзбекистон терма жамоаси ўз ўйида тўла ғалаба қозонишига ишонишганди. Бироқ жаҳондаги машҳур терма жамоаларга хос ўйин кўрсатган Японлар асосий вақтда дуранг ўйнади (1:1). Икки оғиз биринчи бўлим ҳақида. Биринчи бўлимда ташаббус асосан Ўзбекистонлик футболчиларда бўлди. Мезбон меҳмонлар дарвозаси ёнида бир неча бор хавфли хужумлар уюштиришди. Терма жамоанинг моҳир ҳужумчиси Бахтиёр Қамбаралиев имкониятдан усталик билан фойдаланиб, ўйиннинг 31 дақиқасида рақиблар дарвозасини ишгол қилди. Шундан сўнг командалар қанча ҳаракат қилишмасин ҳисоб ўзгармади.

Иккинчи бўлим эса Японларнинг шиддатли ҳужуми билан бошланди. Аста-секин улар ташаббусни тўлиқ ўз қўлларига олишди. Бунга жамоанинг тарафдорлари ...

наффусдан сўнгги айрим ўзгаришлари сабаб бўлди. Баъзи ҳолларда рақибларимиз терма жамоамиз ҳимоячиларини анча довдиратиб қўйди. Фаққаттина ўйин тугашига икки дақиқа қолганида Япониялик футболчилар ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. Бунга ҳимоячиларимиз ва дарвозабон Павел Бугалонинг қўпол хатоси сабаб бўлди.

Шундай қилиб учрашув 1:1 ҳисобида якунланди. Умуман олганда бизникилар жуда чиройли ўйин кўрсатишди. Аммо тан олиш керакки, япон футбочилари ҳам ёмон ўйнамади. Баъзида футболчиларимизнинг кўплаб шиддатли ва тезкор ҳужумлари ҳам японларни шошириб қўйди. Аслини олганда футбол кутилмаган натижалари, тасодифлари билан ҳам жозибалидир. Бўлмаса, мазкур учрашувда омад футболчиларимиздан юз ўгирармиди?

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди, Қозоғистон-Жанубий Корея 1:1, Қувайт-Хитой 1:2.

Навбатдаги саралаш учрашувини футболчиларимиз 18 октябрь куни Тошкентда Жанубий Корея терма жамоаси билан ўтказишади.

Теннис

«ОРОЛ КУБОГИ» – МАКТАБ ЎҚУВЧИСИДА

Аслида соғлом танда тетик руҳ бўлади. Ҳар биримизга яхши маълум бўлган ушбу ҳақиқат мустақил Ўзбекистон давлат сиёсатининг йўналишларидан бирини яққол ифодалайди. Ҳа, мамлакатимиз раҳбарияти Ўзбекистоннинг чинакам истиқлолга эришиши юзасидан ғоят улкан вазифаларни ўртага ташлар экан, бунда энг асосий шарт фуқароларнинг сиҳат-саломатлигини таъминламай туриб, иқтисодий саноат, қишлоқ хўжалиги, ижтимоий соҳаларда юксак марраларни эгаллаб бўлмаслигини жуда яхши тушунган эди.

Ана шуни ҳисобга олиб, республикамизда дастлаб жисмонийтарбия ва спорт тўғрисида қонунлар қабул қилинди. Ҳусусан, эндиликда катта теннис ҳам жадал суръатлар билан ривожланиб бораётир. Буни ўтган қисқа даврда Андижон, Наманган, Самарқанд ва Нукус шаҳарларида қурилган замонавий теннис кортларидан ҳам билса бўлади.

Юртимизда ўзига хос воқеага айланган «Президент кубоги» учун ўтказилган навбатдаги IV халқаро турнир тугаши биланоқ, Нукус шаҳрида теннис бўйича «ОРОЛ КУБОГИ» турнири бўлиб ўтди. Тўрт кун давомида бу ерда Қорақалпоғистон республикасининг барча туман ва шаҳарларидан ташриф буюрган 36 нафар спортчи ўзаро беллашдилар.

Финал учрашувида барча рақибларни мағлубиятга учратган ота-бола теннисчилар Муфтилла ва Саъдулла Қутибоевлар ўзаро баҳслашдилар. Ниҳоятда қизиқарли ва муросасиз ўтган ушбу баҳсда 10-синф ўқувчиси Саъдулла Қутибоев ғолиб чиқди. Унга турнирнинг бош соврини «Тико» автомобили топширилди. Иккинчи ўрин соҳибига эса «ДЭУ» телевизори насиб этди.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, бу ердаги замонавий теннис кортидаги ўтган қизиқарли мусобақаларни ўз кўзи билан кўрган бола бундан буёғига турли хил ширинликлар ўрнига ракетка, теннис коптоклари талаб қилса ажаб эмас. Ўйлаймизки, улар келгусида катта спортимиз шарафини ҳимоя қилишади.

Улуғбек ЖУМАЕВ.

Бош муҳаррир :
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида- 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй. Буюртма Г— 0679. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Холхўжа МИРЗАЕВ 1 2 3 4 5 6